

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,
ahova a lap szétküldésére vonat-
kozó felszólamlások küldendők. ::

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, másfél iven.

Előfizetési ár: egész évre 12 kor., félévre 6 kor.

Egyes szám ára 30 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,

ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozó összes közlemények, kéziratok, előfize-
tések és hirdetési díjak küldendők. ::

Virágvasárnapon.

Egy ilyen szép, ragyogó napon történt, hogy a Megváltó Jeruzsálem felé vonult. Ekkor, amidőn a sokaság hozsánna kiáltásokkal fogadta, ruháját terítette elébe s virágokat szórt útjára. Az örömmek, a lelkesedésnek mámorító pillanataiban köny lopózott szemébe s látván a várost, síra azon. Miért a köny a vígság idején? Miért az árnyék ebben a ragyogásban? Miért a folt a nagyfényben, a tündöklő napon? Miért sírt a Jézus s miért kell az örömmek kelyhébe az ürömcöppnek is belevegyülnie?

Azért, mert az öröm pillanataiban is eszünkbe jutnak az átélt nehéz küzdelmek és szenvedések. A Megváltót elhagyták még az övéi is, sőt épen azok hittek benne legkevesebbet. Ellene fordult a papság, az írástudók, a hivatalos testületek; ezt sem lehetett olyan könnyen elfeledni. De elhagyták a műveltek, az előkelők is, akiktől legelőbb megérthetést várhatott volna, akik éppen azért, mert gazdagok, hatalmasok voltak, a társadalom újjáalakítására, az emberiség felszabadítására, a váltság eszközlésére a legtöbbet tették volna.

A Megváltó könye a büszke fővárosnak, a szabadítókat, a prófétákat semmibe vevő, hitetlen, gazdag világnak s lelketlen hatalmi szervezetnek szólt.

A Jézus sírt ezen a virágvasárnapon. Elborult arca ezen a napfényes, ragyogó tavaszi ünnepen, amelyen a sokaság özöne lelkesedéssel ünnepelte őt és az addigi félreismertetésért, szenvedésért, küzdelemért elégtételt nyújtott neki.

De mily sokan szállottak sírjaikba előtte és utána, minden öröm és méltányoló elismerés nélkül a próféták, a nagyok, az istenfélők közül

s mily lelki testi nyomorban volt maga ez az ünneplő, körülötte hozsánnázó sokaság.

Annak, aki mások boldogítására indul el, még ilyen ritka percekben és alkalmakon sem szabad megfejltkezni a nagy árnyékról, mely a fény nyomában jár, övéinek, a népnek, a hazának, a köznek szenvedéseiről és nyomorúságáról. Lám ezért várt a Megváltó, erről nem felejtkezett meg a virágvasárnapon se. És nem szabad megfejltkezni nekünk se. Hazánk, egyházunk, népünk, ennek boldogtalan sorja, nehéz helyzete, kétes jövője sarkaljanak bennünket előre s ne bódítsanak meg a hozsánnák, a kalaplengetések, a virágszórások. Gondoljunk a népekre, gondoljunk nemesak arra, hogy míg mi örvendezünk, míg minket ünnepelnek, sokan szenvednek, sokan nyomorognak; hanem jusson eszünkbe az is, hogy a derű után ború, a napfény után éj, a virágvasárnap után mindig s mindenkire nagypéntek következik. Nagypéntek, melyen eszménkért áldozatot is kell adni, melyen hitünkért, meggyőződésünkért, embertársamk megváltásáért kinhalált keli szenvedni.

Aki a Krisztus követői közé tartozik, könnyel szemében köszönti az útjára hulló virágokat és örömmel néz a keresztre, mert amazokban látja, hogy megérett a megáldoztatásra, mert ezen tudja, hogy megpecsételheti hűségét hivatása és az evangéliom iránt s megváltója lehet övéinek.

Ragyogó, fényes ünnep, hozsánnás virágvasárnap, lelkesedve köszöntünk. Együtt örvendezünk a sokasággal, de mélyen szívünkbe zárjuk azt, aki minket, szenvedőket e napon sem felejtett s a megáldoztatásnak bátran elébe ment.

Vándor.

Könnyű a szó.

A hozsánna is, a feszítsd meg is. Amióta bizonyossá lett, hogy az állam a harmadik egyetemet Debrecenben állítja fel, nekünk az utóbbi járja.

Azoknak, akik sohasem voltak barátaink, nagyon fáj a mi fejünk és felettébbvaló kedvetlenséget okoz a debreceni ősi főiskola egyetemévé fejlődése. Sárospatak—Antonius ezért áll ki tetemre, ezért ássa ki a jegyzőkönyvi sírokból a boldog emlékezetű debreceni református egyetem aktáit. „Temetni jött Caesárt s nem dicsérni”. És el is lehet neki bátran hinni.

Hegedűjét a kunsági fűzfákra aggatva, feddözlik és dorgál egy új Keresztelőjános, a („Az ő ruhája vala teveszőrből és az ő eledele sáska és erdei méz”). Három éneket mond az egyház romlásáról s a debreceni felekezeti egyetem megépítésének könnyű voltáról. De ezt semmiképen sem lehet elhinni.

A kunsági gazdag városok csak adhattak volna bele legalább egy tanszékot. Karcag hajlandónak is mutatkozott reá. De még se lett a dologból semmi, mert alapjában mindenki mástól várta a mozdulást.

A debreceni református egyetem érdekében nem buzgólkodott igazán csak Tiszántúl, ott is főleg Debrecen és a szegényebb egyházmegyék. (Ott kevesebb a kövérség és több a lélek?) A másik négy egyházkerületből alig gyűlt be az országos gyűjtés folyamán mintegy 5000 korona.

Amint Balogh Ferenc kimutatta, más egyházbéliek adtak: Borsod-gályi egyháztalagok 3.81 kor., budapesti nagypénteki társaság 26.— kor., bűdösfai egyház 2.— kor., Cseh Ervin, Szász K. útján 500.— kor., deregnyői egyház 7.56 kor., dömsödi egyház 50.— kor., dunamelléki egyházkerület gyűjtése 292.30 kor., dunamelléki egyházkerület kamata 105.31 kor., dunántúli egyházkerület, Szücs János esperes útján 10.85 kor., dunántúli egyházkerület, Szücs János esperes útján 22.21 kor., dunántúli egyházkerület, Szücs János esperes útján 13.60 korona, dunántúli egyházkerület, Szücs János esperes útján 43.63 kor., dunántúli egyházkerület, Szücs János esperes útján 8.50 kor., erdélyi egyházkerületből 227.76 korona, feketehegyi egyház 50.50 kor., felsőbaranyai egyházmegye gyűjtése 8.50 kor., gömri egyházmegye gyűjtése 38.25 kor., görgényi egyházmegye 20.40 kor., gyöngyösi egyházmegye 15.— kor., józsefházai egyház 5.50 kor., kisdobrai egyháztalagok 1.90 kor., kácai egyház 2.50 kor., nagyabonyi egyház 12.50 kor., nagyfalui egyháztalagok és lelkész 20.10 kor., nagykálnai egyház 6.20 kor., nagykörösi egyház gyűjtése 250.89 kor., pápai egyházmegyéből Szekeres M. esperes 32.50 kor., pándi egyház 10.— kor., pthrügyi egyház 29.90 kor., ráckevei egyház 25.— kor., récei egyháztalagok 1.70 kor., rónádfai egyház 1.80 kor., solti egyházmegyéből 342.96 kor., solti egyházmegyéből 69.43 kor., somogy-szobbi egyház 5.— korona, szabadszállási egyház 50.— kor., Szász Domokos püspök 500.— kor., szentbenedeki egyház 30.— kor., tatai egyházmegyéből, esperes útján 290.90 kor., tiszáninneri egyházkerületből 88.57 korona, tiszáninneri egyházkerületből 31.93 korona, tiszáninneri egyházkerületből 86.35 kor., tiszáninneri egyházkerületből 80.37 kor., tiszáninneri egyházkerületből 78.53 kor., tiszáninneri egyházkerületből 158.81 kor., tiszatartjáni egyház 2.— kor., tótvázsonyi egyház 10.—

kor., vértessaljai egyházmegyéből 657.65 kor., veszprémi egyháztalagok 150.42 kor., veszprémi egyházmegye 34.05 kor., bürüsi egyház 5.— kor., dunamelléki egyházmegyéből 237.29 kor., losonci egyház 100 kor., gyermelyi egyház 20.— kor. Összesen: 4873.03 korona.

Bizony ebből még az emberbaráti szövetség erejével se lehetett volna megcsinálni az egyetemet.

„De megcsinálhatta volna az egyetemes egyház”. Megcsinálhatta volna? Hát mért nem csinálta, előtte volt. A debreceniek sürgetésére határozott is benne. Még a mindenható konvent is foglalkozott vele. Elkészítette a költségvetését és ide utalta a Bocskay-alapot. A költségvetéstől megijedtek mindenek s a Bocskay-alap 9136.25 fillérje pedig nem volt képes pótolni a sikertelenség nyilvánvalósága miatt elmaradt alapítványtevéket.

„Még így is lehetett volna boldogulni lutheránus testvéreink bevonásával”. Protestáns egyetemet kellett volna csinálni. Megpróbáltuk. Az egyetemi bizottságba lutheránus testvéreink főbjeit is beválasztottuk. Raffayn kívül még levelünkre sem válaszoltak: pénzt sem kaptunk tőlök az ő 50 koronáján kívül. Ezután is tettünk egy próbát. Dr. Händel Vilmos kartársunk (talán éppen igazgató volt akkor) útján bizalmasan megkerestük a főfelügyelőt és a püspököket, és megkerdeztük őket, hogy egy tanszékot, melyre a bölcsészeti kar valamelyik derék lutheránus tudóst nézte ki, nem adhatnának-e nekünk? A kiküldött galamb biztató olajfalevél nélkül tért vissza s a puhatolozás eredménytelen maradt. A debreceni egyetem sem úgy, mint református egyetem, sem úgy, mint protestáns egyetem, nem tudott megszületni.

Miután azonban az ország közérdeke s a magyarság magasabb kulturális fejlődésének lehetősége parancsoló szükséggel követelte létrejövetelét, megszületett mint állami egyetem.

Honny soit, qui mal y pense.

Most már jóformán felesleges is beszélni az előbbi lehetőségekről. Felesleges is, meg lehangoló is. Ha nem tudtuk az egyetemi mozgalom vizét a mi medrünkbe levezetni, most már csak arról lehet szó, hogy azt a magunk számára hasznosítsuk.

Ez pedig megtörtént az által, hogy a létesítendő debreceni állami egyetemmel a meglévő református theologiai kar összekapcsolatott. Még inkább meg fog történni az által, hogy Debrecen egy hatalmas református magyar diákelet központjává tétetik.

Pedig azzá tétetik, ha a különböző gimnáziumi, egyetemi, leánygimnáziumi, lelkész-árvaházi internátusok kiépítettnek. Ma 24 joghallgató, 48 hittan-hallgató, 6 bölcsész és 112 gimnáziumi tanuló nyer bentlakást. A tervezet szerint az egyetemi internátus 300 hallgatóra, a gimnáziumi 200 tanulóra épülne. A többiek társadalmi úton létesítettnek. Az egyetemi internátus felépítésére és fentartására a jogi-és bölcsészeti tanárok eddigi illetményei fordítottatnának. Semmi ez alapoktól el nem vonatnék, ellenkezöleg, azok más forrásokból még kiegészítettnek. A vén kollégium hatalmas vár négyszögéhez egy másik új négyszög épülne, a gimnáziumi internátus s a többiek pedig ezen kívül. Akár a külsőt tekintve, akár még inkább a lényegét magát, nem hanyatlás

eh 2v

lenne ez és összezsugorodás, hanem emelkedés és terjeszkedés.

De beszéljenek magokért a különböző tervezetek. A Dóczy-féle, mely egyoldalúsága mellett is rendkívül megkapó és a tanárképző-intézetre nézve mindig elrendő eszmény leendő, mely felé közeledni kell. A Mitrovics-féle, mely az internátusi-bizottság által elfogadtatott és megvalósításra vár. Mind a kettőt lapunkban fogjuk közreadni. Lássá az érdekelt közönség, hogy az új helyzetben megtettek a vezetők mindent, amit megtehettek. És lássák azt is, hogy a debreceni állami egyetem létesítése esetén is megmarad az ősi kollégium és a felekezetenek a felsőbb oktatásügy tekintetében nem kisebbedik a befolyása. Sőt, ha a református szellem és neveltetés esélyeit tekintjük, talán még nő is.

Mert nem pusztán a tanerőkön és a bizonyítványok adásán fordul meg a református egyház jövődjé; van ezeknél még fontosabb érdek és követelmény is. Az ifjúság érdeke és az élet követelménye. Ez utóbbi az, mely a debreceni egyetem ügyét a mostani formában felszínre vetette. Ez utóbbi az, melynek érdekében a tiszántúli egyházkerület kárhozott, bíralt és lesajnált elhatározása történt: „*Ami megmenthető, megmenteni s a célt szem elől a változott viszonyok közt sem léveszteni*“. Ez ennek a határozatnak lényege. Mások, amint mondják, mindezeket jobban és okosabban tudták volna tenni.

Könnyű a szó.

Dr. Ferenczy Gyula.

Javaslat a református tanárképző-intézet szervezése tárgyában.

Alulírott méltóságos gróf Degenfeld József egyházkerületi főgondnok úr által azzal a feladattal bízván meg, hogy tanulmányozzam egy, a debreceni egyetemmel kapcsolatban felállítandó református tanárképző-intézet kérdését s az e tárgyban kiküldött egyházkerületi bizottság elé javaslatot terjesszek, midőn e megbízásnak eleget téve, a célba vett református tanárképző-intézet alapelveire vonatkozó javaslatomat az alábbiakban tisztelettel előterjesztem, teszem ezt a kérdés nagy jelentőségének teljes tudatával s azzal a gondolattal, hogy egyházkerületünk a debreceni főiskolának állami egyetemmel alakításával a főiskolai tanügyre irányító szerepét elveszítvén, legalább középiskoláink hagyományos református szellemének ápolása és felvirágoztatása érdekében nem fog késni a középiskolai tanárképzést a saját szellemében szervezni s e célra erejének megfeszítésével is minden tekintetben a kor színvonalán álló intézményt létesíteni.

A debreceni egyetem mellett felállítandó református tanárképző-intézetet, melynek feladata volna a középiskolai tanári pályára készülő ifjakat református szellemben nevelni, egyetemi és magántanulmányaikban irányítani, szakpályájukra elméletileg és gyakorlatilag előkészíteni, önállóan, másnemű főiskolai vagy középiskolai internátustól elkülönítve s egy arra hivatott és egész munkaerejével ez intézetnek élő igazgató paedagogiai vezetése alatt kell szervezni.

Egy ily intézetnél ugyanis már az is nevelő hatású, ha tagjainak egész életrendjét a közös pálya közös törekvései hatják át, egységes szellemét épen az egyöntetű foglalkozás biztosítja, míg a különböző pályára készülő ifjak együttélése megzavarná az intézet munkarendjét, megnehezítené a szükséges fegyelmet s kockáztatná az intézet tanárképző jellegét. Ennélfogva az intézetet önállóan és külön épületben kell szervezni, melynek előállításáról alább kívánok szólni.

Hogy pedig az intézet kitűzött célját és a hozzá fűzött várakozásokat megvalósíthassa, feltétlenül arra hivatott igazgató kormányzása és vezetése alá kell helyezni, ki az intézetben bent lakva, a tanárjelöltek életrendjét és tanulmányait ellenőrizhesse, magasabb paedagogiai belátásával őket tanulmányaik berendezésében irányíthassa, útmutatásaival minden irányban támogathassa s az egész intézetet református szellemben vezesse. Az igazgató egyéniségétől, tudományos és paedagogiai képzettségétől függ első rendben az intézet szelleme és színvonala; azért e tisztre magasabb képzettségű, szélesebb látókörű és mélyebb paedagogiai belátású egyént kell kiszemelni, akinek javadalmazása a természetbeli lakáson kívül s a teljes nyugdíj biztosítása mellett az állami VI. fizetési osztály illetményeinél (6400, 7200, 8000 korona) kevesebb nem lehet. Az alábbi költségvetésbe ez állás javadalmazását középarányosul 7200 koronával vettem föl, nyugdíjáról pedig az egyházkerületnek külön intézkedéssel kell gondoskodnia.

E református tanárképző-intézet szervezésében és berendezésében mintául kell vennünk a budapesti Báró Eötvös József-kollégiumot, mely a középiskolai tanárképzésnek nemcsak hazánkban, de egész Európában a legelsőrangú intézetei közé tartozik, sőt a múlt őszön megnyitott új épületével és új berendezésével fölibe került a párisi école normale supérieure-nek is. Ez intézet mai kifejlesztett alakjában 100 tanárjelöltre, vagyis az állami középiskolai tanárság succrescentiájának mintegy 10%-ára van berendezve (bár ezidőszerint még csak 80 hely van betöltve), kik közül 50 egész állami ösztöndíjat (1000 koronát), 30 félösztöndíjat (500 koronát) élvez, 20 pedig teljes ösztöndíjban bent foglaltatik a tanárjelöltek részére az igazgatóság által havonként kiadott 20 korona, összesen évi 200 korona zsebpénz is; úgy, hogy az egész díjat fizető tanárjelöltek az intézet részére voltaképen 800 koronát fizetnek évenként. Az intézet szakszerű vezetését az igazgató felügyelete alatt ezidőszerint 6 rendes- és 2 óraadó tanár teljesíti s a rendes tanárok másutt való alkalmazása nélkül egyenesen ez intézethez vannak kinevezve VIII. és VII. fizetési osztálynak megfelelő javadalmazással. A tanárjelöltek ugyanis nappal az egyetemi tanórákra járnak, este pedig 5—7 óra közt saját vezető tanáraikkal foglalkoznak. Ezen kívül 2 német és 2 francia nőtlen nyelvtanár lakik az intézetben, kiknek az illető nyelv anyanyelvök lévén, a tanárjelölteket nemcsak a munkarendben kiszabott nyelvórákon, hanem a velük való együttélés és folytonos érintkezés útján is oktatják e nyelvekre. Különben a német és francia nyelvi szakra készülő tanárjelölteket a nyári szünet alkalmával kiküldi az intézet Német- és Franciaországba is a nyelv tökéletesebb gyakorlati elsajátítása végett. Az intézetnek gazdag kézi könyvtára.

több dolgozó helyisége és saját háztartása van. Új épülete fölszerelésével együtt egy millió koronába került, évi költségvetése pedig, a tanárok személyi illetményén kívül (mely az állami költségvetés keretébe van beillesztve) 92.700 koronát tesz.

E berendezés elveit tartva szem előtt, református tanárképző-intézetünket a református középiskolai tanárság létszámához képest elég volna 30 tanárjelöltre berendezni, olyformán, hogy 15 teljesen ingyenes, 8 féldíjas és 7 egész díjas tagja legyen az intézetnek, akik egyenlő és teljes ellátásban részesülnek. Az egészdíjas jelölt évenként 600 koronát, a féldíjas 300 koronát fizetne s ezen kívül a saját céljaira és az egyenlő elbánás érdekében az egész díjas évi 200, a féldíjas évi 100 koronát szolgáltatna be az intézet pénztárába, melyet az ingyenes tanárjelöltekkel egyenlő mértékben havonként 20 koronás részletekben visszakapna az igazgatóságtól. Azonban az intézet színvonalának biztosítása végett bármily helyre is csak olyan jelölt volna fölvehető, kinek minden tárgyból jeles osztályzatú érettségi bizonyítványa van; úgy, hogy az ingyenes vagy kedvezményes helyek elnyerésében inkább csak a jelöltek szegénysége lehetne irányadó.

A tanárképzés szakszerű vezetésére az igazgató mellett nekünk is szakvezető tanárokat kell alkalmaznunk, kiknek kötelessége volna a magántanulmányokra szánt idő alatt, heti 10—12 órán át az intézetben jelen lenni, a tanárjelölteket egyenként vagy csoportonként tanulmányaikban támogatni, velük szakszerűen foglalkozni, őket különösen a forrástanulmányokba és az irodalmi művek olvasásába bevezetni és szükség esetén számukra szakszerű előadásokat tartani. Legalább hat ilyen szakvezető tanár alkalmazásáról kellene gondoskodnunk a magyar-, latin-, görög- és német irodalomra, a történeti, mennyiségtani vagy természettudományi tanulmányokra. Arra azonban csekély anyagi erőnk mellett nincs módunk, hogy e vezető tanárokat kizárólag a tanárképző-intézet szolgálatára válasszuk; mert ez, ha csak a VIII. fizetési osztály alsó fokozatát vesszük is alapul, egy tanár részére 3600 korona fizetést és 900 korona lakbért, tehát összesen 4500 koronát, hat tanár részére pedig 27.000 koronát igényelne, ami már magában is felét emészténé el a rendelkezésünkre álló összegnek. E mellett e tanárok korpótlékairól és nyugdíjáról is gondoskodnunk kellene. Nincs tehát más mód, mint — ahogy az Eötvös-kollégium is eleinte nagyobb részben s még ma is kisebb részben ellátja a maga szükségletét, — az egyetem philozófiai karából és a helybeli főgimnázium kiválóbb tanárai közül óraadó tanárokat alkalmazni szakvezetőül a tanárképző-intézetben. A bölesészeti kar református vallású tanárai bizonyára készséggel fognak vállalkozni e munkára, amely voltaképen csak a saját egyetemi hallgatóikkal való bővebb, seminariumi foglalkozást és az egyetemi katedrán hirdetett eszméiknek és elveiknek behatóbb feldolgozását és propagálását jelentené; másfelől a gimnázium tanárai között bizonyosan mindig lesznek olyan kiválóbb tanárok, kik a tudomány művelését ambíciójuknak tekintik s a középiskolai szükséglet közvetlen ismerete alapján jótékony hatással lehetnek a tanárjelöltek kiképzésére. S meg vagyok győződve, hogy a jelöltek szakszerű vezetésének ez a módja teljesen

megnyugtató eredményre vezetne. Egy ily óraadó szakvezető tanár évi tiszteletdíja 2000 koronában volna megállapítható s így vettem föl 6 vezető tanár díját 12.000 koronával az alábbi költségeloirányzatban.

A tanárjelöltek kiképzéséhez tartozik az is, hogy szakjuk külföldi irodalmát könnyen és biztosan kezelhessék. E célból legalább egy német és francia származású és anyanyelvű, nőilen nyelvtanárnak kell bent lakni az intézetben a tanárjelöltekkel, hogy őket e nyelvekre folytonosan oktassák, velők e nyelveken társalogjanak s az illető nyelveknek szóban és írásban való elsajátítását az egyetemi 4 évi pálya alatt lehetővé tegyék. A magyar tudományosság érdeke, valamint a protestáns tradíciók ápolása megkívánná, hogy az angol nyelv tanításáról is gondoskodjunk; de ebben egyfelől 3 nyelv elsajátításának nehézségei, másfelől anyagi erőnk fogyatékosága akadályoznak bennünket s e tekintetben legfőleg az intézetben kívül kínálkozó alkalmakra utalhatjuk tanárjelöltjeinket. Az idegen nyelvtanároknak kellő javadalmazás mellett az intézetben teljes ellátást, vagy ha az intézetnek saját háztartása nem volna, megfelelő kosztpénzt is kell adnunk. Az alábbi költségeloirányzatban egy nyelvtanárra 3000 korona fizetést és 800 korona kosztpénzt, a kettőre együtt 6000 korona fizetést és 1600 korona kosztpénzt vettem föl. E mellett a német nyelvi és irodalmi szakra készülő tanárjelölteket — mint az Eötvös-kollégium teszi — a nyári szünidőkre nekünk is ki kell küldenünk Németországba a nyelv teljesebb elsajátítása végett. Köztudomású ugyanis, hogy épen a német nyelvi tanszakon nagyon szűkiben vagyunk a református vallású tanárjelölteknek s gimnáziumainkban legtöbb nehézséggel jár e tanszaknak református tanárokkal betöltése. Azért az ily jelöltek kiképzésére különös gondot kell fordítanunk s az alábbi költségvetésben 5 németszakos tanárjelölt szünidei tanfolyamára 600 koronájával évi 3000 koronát vettem föl. Nekünk reáliskolánk jelenleg nem lévén, francia nyelvi tanárok kiképzéséről — legalább ezidőszert — nem kell gondoskodnunk.

Az intézet berendezésének elsőrangú kérdései közé tartozik megfelelő kézikönyvtárral való fölszerelése. E szakkönyvtárnak magában kell foglalnia mindazon paedagogiai és tudományos szakmunkákat, melyek a tanárjelölteknek paedagogiai belátását és tudományos szakképzettségét a kor színvonalára emelhetik. Alapberendezése legalább 10.000 koronát, évenkénti gyarapítása pedig legalább 2000 koronát kíván. Első berendezésénél számításba vehetők ugyan egyfelől a főiskolai könyvtár duplumái, másfelől a mai bölesészeti kar szeminarium könyvtára (amennyiben az utóbbit az egyetemi seminariumnak le nem foglalják), de ezek a szükséglet mérlegelését aligha fogják jelentékenyebb mértékben alászállítani.

A berendezés szükségletei között nem lehet figyelmen kívül hagynunk az esztétikai képzés és test-edzés követelményeit sem. De az ilyenmő foglalkozásokat illetőleg nem annyira vezetésre, mint inkább csak az alkalom megadására kell szorítkoznia a berendezésnek. Az intézet épületében kell lenni olyan helyiségeknek, hol a tanárjelöltek a zenében gyakorolhassák magukat, a souterainben kézügyesítő-műhelynek, hol testedző foglalkozást űzhessenek, testgyakorlatokra pedig — ha az intézet a főiskola közelében helyez-

672V

telik el — szolgálhat a kollégium tornaterme, mely főgimnázium kiköltözése után úgy is csak a tanító-képző-intézet és a theologusok vagy az akadémiai internátus tagjainak használatára marad fenn.

Nagy kérdés, hogy háziartással rendeztessék-e be az intézet, vagy más alkalmas módon oldassék meg tagjainak élelmezése. Kétségen kívül nagyon emelné, ha saját háztartása volna. De ilyenmű berendezéssel épülete is többbe kerülne, évi fenntartása is jóval több áldozatot kívánna s e mellett igazgatójában is ritkábban volna feltalálható az intézet vezetésére hivatott paedagogiai és tudományos képzettség az anyagi ügyek vitelére és ellenőrzésére megkívánt gyakorlati hivatottsággal párosulva. Ugyanazért közel eső gondolat, hogy az élelmezés kérdése a főiskolai jelenlegi, jól berendezet tápintézetével kapcsolatban oldassék meg. S ha az intézet a főiskola közelében állíttatnék fel, ez nem is ütköznék semmi nagyobb akadályba. Igaz, hogy ily módon a tanárjelöltek szerényebb ellátásban részesülnének, de szegényes viszonyaik között megnyugtató az is, ha tisztességes és egészséges táplálékot nyújthatunk nekik. E javaslat végén megpróbáltam az intézet költségvetését háztartással és a tápintézetével kapcsolatban külön-külön összeállítani, hogy a különbség szembeötlőbb legyen.

Ami végül az intézet épületének és ez épület berendezésének kérdését illeti, e tekintetben a következő szükségletek forognak fenn: 1. A 30 tanárjelölt közül 28-an négyesével volnának elhelyezhetők — épen úgy, mint az Eötvös-kollégiumban — két-két, egymásba nyíló szobában, melyek közül egyik nappali dolgozó, másik hálószobájok volna. Két tanárjelölt pedig — egyik a jelöltek seniora, ki az igazgatónak az irodai teendők végzésében segédkeznek, másik a kézikönyvtár kezelője, — külön-külön szobát kapna. 2. Igazgatói lakás 4 szobával és megfelelő mellék-helyiségekkel. 3. Igazgatói iroda. 4. A két nyelvtanár részére egy-egy szoba, mindenik hálófülkével ellátva. 5. Kézikönyvtár helyisége dolgozó-teremmel ellátva. 6. Hat vezető tanár részére ugyanannyi dolgozó-szoba, mindenik 6—7 jelölt befogadására. 7. Egy zene-szoba. 8. Egy társalgó-terem. 9. Egy beteg-szoba. 10. A souterrainban kézügyesítő műhely, fürdő, két inas és kapus lakása. Mindezen helyiségek elférnének egy emeletes épületben, amely fölszerelésével együtt mintegy 300.000 koronából előállítható. Természetesen, ha az intézet háztartással láttatnék el, akkor a föntebbi szükséglethez még a földszinten egy 32—40 személyre szóló ebédlő, a pincehelyiségben pedig a konyha, kamarák, mosóhelyiség és konyhaszemélyzet elhelyezése is járulna, ami az épület előállítási és berendezési költségeit is emelné. Az épület fölállítása és berendezése törlesztéses építési kölcsönnel volna eszközölhető, melynek annuitására mintegy 16.000 koronát kellene lekötni a rendelkezésre álló alapból. Az épület a föntebb is érintett és több rendbeli kapcsolat miatt a főiskola szomszédságában s legcélszerűbben a fűvészkert-utcai részén volna fölállítható.

Az elmondottak tekintetbe vételével az intézet évi költségelőirányzatát a következő két alakban van szerencsém feltüntetni:

a) A tápintézetvel kapcsolatban:

1. Építési kölcsön annuitása	16.000.— K
2. Igazgató fizetése	7.200.— „
3. Két nyelvtanár fizetése	6.000.— „
4. „ „ kosztipénze	1.600.— „
5. Hat vezetőtanár díja	12.000.— „
6. Könyvtári átalány	2.000.— „
7. Öt németszakos tanárjelölt szünidei tanfolyamára	3.000.— „
8. 30 tanárjelölt tápintézeti díja a mai díjszabás (240 korona) szerint = 7200 korona. De 8 féldíjas jelölt 300 koronájával fizet 2400 koronát, 7 egészdíjas 600 koronájával 4200 koronát s így a szükséglet (7200—6600)	600.— „
9. 15 jelölt 200 koronás, 8 jelölt 100 koronás segélye	3.800.— „
10. Két inas 600 koronájával	1.200.— „
11. Kapus	800.— „
12. Fűtés (40 öl fa)	1.600.— „
13. Világítás	1.500.— „
14. Egy fűtő öt hónapra	200.— „
15. Vízszükséglet	350.— „
16. Fölszerelés pótlására	300.— „
17. Vegyes kiadás	1.000.— „

Összesen: 59.150.— K

Hozzájárul egyszersmindenkorra a könyvtári alap berendezésre 10.000 korona.

b) Háztartással összekötve:

1. Építési kölcsön annuitása	17.000.— K
2. Igazgató fizetése	7.200.— „
3. Két nyelvtanár fizetése	6.000.— „
4. Hat vezető-tanár díja	12.000.— „
5. Könyvtári átalány	2.000.— „
6. Öt németszakos tanárjelölt szünidei tanfolyamára	3.000.— „
7. 15 tanárjelölt 200 koronás, 8 jelölt 100 koronás segélye	3.800.— „
8. Gazda fizetése egész évre	800.— „
9. Szakácsné fizetése 10 óra, 36 koronájával	360.— „
10. Két nőcseléd fizetése 10 óra, 24 koronájával	480.— „
11. Két inas fizetése 10 óra, 30 koronájával	600.— „
12. Kapus fizetése egész évre	600.— „
13. Élelmezés 30 tanárjelölt, két nyelvtanár, gazda, kapus, két inas, szakácsné és két nőcseléd, összesen 39 személy részére 320 koronájával = 11.780 korona, melyből a tanárjelöltek befizetésével megtérül 6600 kor. s így a szükséglet	5.180.— „
14. Fűtés (50 öl fa)	2.000.— „
15. Világítás	1.500.— „
16. Vízszükséglet	400.— „
17. Fölszerelés pótlása	300.— „
18. Vegyes kiadás	1.000.— „

Összesen: 64.220.— K

Hozzájárul egyszersmindenkorra a könyvtári alapberendezés, valamint a könyha és ebédlő fölszerelése.

Javaslatomat a tárgyalás alapjául ajánlva, tisztelettel vagyok

Debrecen, 1912 január 23.

Dóczy Imre,
gimm. felügyelő.

Népiskoláink belső megszervezése.

IV.

Népiskoláinknak anyagi megszervezése és ezáltal fennállhatásuknak s fejlődésüknek szilárd alapon való biztosítása önként hozza magával a belső élet megszervezését és mindannak az iskolába való beállítását, melyek a modern életfejlődés, szabad paedagógia kívánalmái szerint úgy a képzést, mint a nevelést gyakorlati alkalmazásukban a korszellem követelményeivel összhangba hozzák.

Az a rendszer, mely a múlt századok humanistáinak munkálkodási jellegévé vált és amelyet a tanítás és nevelés ellátásában „grammatizmusnak” nevezhetünk, hosszú időn keresztül egész napjainkig, leköttötte a szabadabb mozgás lehetőségét és nem engedte érezhetővé válni az iskolai oktatásnak az élettel kapcsolatos hatását.

A német sablonosság lett úrrá iskoláink belső életében és rubrikás bürokratizmusba szorította a szabad paedagógia jelentőségének lélekzetvételét.

Különösen érezhető ez most iskoláink belső életében.

És ha már elmondhatjuk, hogy ez az általános betegség — jelleg és felekezeti különbség nélkül — vergődésre kárhóztatja a magyar népiskolák legértékesebb és legtörekvőbb munkaerejét; akkor első sorban nekünk, reformátusoknak kell a szabadabb levegő után áhitoznunk és mindent elkövetni arra nézve, hogy iskoláink paedagógiai élete teljesen alkalmazkodjék a megnyilatkozó élet kívánalmához; a tanítási és nevelési rendszer megszabaduljon a bürokratizmus lenyűgöző kötelekeitől és szabadon érvényesülhessen a tanítási mirevalóság, az embert, a karaktert teremtő nevelési készség az iskola belső életének irányításában.

Azután az így felszabadult paedagógia koronája legyen a képzés és nevelés munkája közben, a *református jelleg láthatóvá létele*.

Alkotmányos rendelkezésünk visszaállítása, iskoláink anyagi biztosítása mellett, a belső megszervezés, a rendszerváltozás a másik nagy kérdése népiskoláink fentmaradásának és fejlődőképességének.

Mi, reformátusok nem állhatunk meg a sablon tiltó határkövével; hanem előre lépni, az idő teljességében reformálni, másoknak is példát mutatni kötelességünk.

Meg is tettük már erre nézve az elhatározó lépést. Az új szolgálati- és iskola rendtartási szabályzat, — mely az életbeléptetés küszöbén áll, — egy új világot, életre való rendszerváltozást fog behozni népiskoláink egész belső szervezetébe.

És ha mind a kormányzók bölessége átlátja s megérzi a nagy célt; mind a működő erők összessége

megéri s munkával, nemes igyekezettel becsüli meg azt a paedagógiai szabadságot, melyet nyújt az új szolgálati és rendtartási szabályzat: akkor valóban egészen új élet fakad annak nyomában.

Ez a szervezet míg egyfelől teljesen megbecsüli a tanító szakértelmét és egyéniségét; addig másfelől nem szabadosságot és tervnélküli kapkodást biztosít számára, hanem — a munka mellett — terhet, t. i. a szakférfiú és karakterisztikusan kialakult egyén legnagyobb felelőssége terhét rakja vállaira.

A tanító az itt lefektetett s jól értelmezett szabadsággal egész egyéni tehetségének és szakemberi mirevalóságának erejével teremthet, alkothat az iskola belső életében mindent, amit csak a korszellem s ennek vezetése alatt a gyakorlati élet megkövetel az iskolától, mert — amennyiben élni is tud azzal, — teljesen kezébe leendő letéve az oktatás és nevelés irányítása, elannyira, hogy teljes joggal elmondhatja: *az iskola én vagyok!*

Minden attól függ természetesen, hogy a tanító-ságnál feltalálható-e az a mindent megértő, mindent megbíró individuális erő, megvan-e az az általános műveltségi, szaktudási színvonal, erős, hivatással párosult paedagógiai érzék, amely — ezt a szabadsággal együtt járó felelősséget — nemcsak megbírja, de ambíciózus törekvéssel a közjó érdekében ki is aknázza?

Nem az egyes kiválóságoknak, de a testület egyetemének szól ez a kérdés, mert nem az egyes, de a testület van arra hivatva, hogy valóban képes legyen érvényesülni az új milieuban.

Én bízom abban, hogy a szabad paedagógia mindenütt rátermett emberek kezébe teszi le az iskola belső életének vezetését.

De ezen előlegezett bizalom mellett is kötelessége az iskolákra befolyást gyakorló tényezőknek, hogy nagy körültekintéssel, a helyzet teljes ismerete és a viszonyok mérlegelésével keressék meg az alapot, melyre felépítik és vonják meg a szükséges határokat, melyek keretében életre keltik az új berendezést.

Nem szabad ugyanis feledni, hogy ha már csakugyan református népiskoláink vannak, melyek fentmaradása reánk nézve életszükség; ezek valóban azok legyenek, jövőre is azok maradjanak s az egyház veteményes kertjeinek bizonyuljanak.

XIII. Leó pápává választása alkalmával egy élclap így sóhajtott fel: „XIII-ik is, Leó is, mikor oly rossz idők járnak az oroszlanokra!”

Ezt a sóhajt komolyan idézhetjük most mi is, mikor mindenfelé a Nietzsche-féle „felsőbb rendű ember” pöffeszkedésével találkozunk, amely jellegét nem az emberiség iránt fokozott kötelességben, hanem a minden erkölcsi parancsolat és korlát alól való mentességben keresi, s első sorban a vallást és minden eszményi kultuszt megvet, gyaláz és lekicsinyel; — mondom, — mi is idézhetjük a magunk hajlékára, midőn újjá szervezett iskoláinkba fokozottabb református szellemet és bensőbb értékű vallásosságot akarunk bevinni.

Mert talán soha sem volt annyira avúlt és a divatos hánykolódásnak cégerül tűzött tárgy a vallás, a belső hitbeli megnyilatkozásnak kigúnyolása, mint napjainkban; amikor a tehetség, magasabb műveltségben szükkölködő tömegek is übermentsch-féle kevélységgel verik mellöket, azt akarván elhíttetni minde-

nütt, hogy elég, ha „az ember csak nyers tényeket akar és nem ad feleletet soha a szív titkos kérdéseire“.

De hát épen azért, mivel az a világos, de erőltetett tagadás hova-tovább nagyobb tért igyekszik magának hódítani s az emberi szívekből kilopni próbálja azt, ami örök végzésileg oda beiratott, s egyedül az anyagság sívár mezejére tereli a boldogság keresését; — mondom — épen azért sohasem volt az egyháznak szentebb kötelessége a vallásosság folytonos plántálása, legnagyobb gonddal való ápolása, úgyszólván újra megteremtése: mint ebben, az eszményektől, az ideáloktól futva menekülő korszakban.

És ha már úgy ragaszkodunk iskoláinkhoz, amint az kötelességünk is és amint azt a viszonyok, az élet-körülmények ránk parancsolják: akkor semmi sem előbb való teendők az iskola belső életének berendezésénél, mint a vallásoktatás és erkölcsi nevelés útjának, módjának helyes megválasztása.

A most divó vallásitanítási rendszer nem tartható fenn veszedelem nélkül, mert — mint már egy ízben említém — a vallástan nem hasonló természetű a többi, ismeretgyarapító anyaggal s így annak kezelése más módszert, sőt más didaktikai eljárást és mindenek felett benső melegséget s nemes érzelmi hangulatot igényel.

Itt nem elegendő, ha a tanító általában egyéb tantárgyak kezelésében kitűnő didaktosz, módszerei talentuma is kívánni valót nem hagy fenn; mert itt hivatászerű szakemberre van szükség, ki nemcsak osztályzatot nyert a *vallásstanból*, hanem a *vallástudományban* annyi jártasságot szerzett, hogy ebből, magából is képesítéssel bír.

Fájdalom, nem vagyunk még úgy elkészülve reá, hogy azonnal általánosan alkalmazásba vehetnők, de kimondom, *hogy csak a lelkész vagy a vallásoktatásra egyenesen képesített vallásitanító taníthatja eredményesen és hatásában építő haszonnal a vallást.*

Népiskoláink így válnak s így lesznek valóban református iskolákká.

Mint hogy a mai anyagi, de a műveltség lépcsőjén magasra lépett ember mindenütt érveket, bizonyságokat keres, melyek meggyőzhetik, vagy legalább fegyverszünetre kényszerítik; világos dolog, hogy aki vallás erkölcsi dolgokkal foglalkozik, ebben kíván oktató szerepre vállalkozni: annak a vallástudományban jártassággal kell bírnia, hogy a maga hatalmas fegyvereivel visszaverhesse a támadásokat és fenntartsa meggyőződése mellett az érvek özönével is elboríthatja az ellene sorakozó hitetlenséget.

Nem beszéd az itt, hogy elemi népiskolában nem kerül erre sor, mert hiszen a külső világ szerves kapcsolatban van ezekkel az iskolákkal s a vallásitanítónak a környezetre is figyelmet kell fordítani s arra befolyást gyakorolni.

De meg maga az oktatás megköveteli, hogy az oktató nem felületes, de teljes ismerettel bírjon azokban, melyekkel foglalkozik s le tudjon hatolni a kezelt tárgy mélységeibe.

Egyébiránt az a hitetlenség, mely a mai világ arculatján mutatkozik, nem is olyan erős, mint aminőnek látszik. Az emberi lélek mélyén mindig ott rejtőzik az idealizmus után való vágyakozás, mert az eszmények, a valóságok, a lélek vágyai, aspirációi, ösztönei. Egyik egyházi írónk mondja: „Ha a modern lelket elemezzük, azt találjuk, hogy a lelkiismeret

mélyein a vallásos ösztön csirája szendereg... és a tudomány haladása mellett, intenzív erővel dolgozik a túlvilág lüktető ösztöne“.

Nincs tehát egyéb tenni valónk, csak az, amire az Ur Péter apostolt inté: eresszük mélyre a hálót, és ha az Isten lelke az evangéliumi tudomány mélységével párosulva bennünk megnyilatkozik: bőséges és gyönyörűsége eredménye leend a mi halászatunknak.

Sinka Lajos.

Emlékezzünk régiekről.

K. Hajdu Lajos feljegyzése a debreceni kollégiumi életről. (1830—56.)

(Folytatás.)

Az ifjak élelméréséről.

A „*hallja-é kend semper*“—nél rangosabb élelmérés volt a *quadra*. Hogy miért volt *quadra*? azt bizony én nem tudom most hirtelenében megmondani. Amikor módom lett volna megkérdezni, akkor nem jutott eszembe, most pedig nincsen kitől. Mindenesetre *quadratura* volt a *sempernek*, de nem valami négyes fogásból, hanem inkább négynaponként váltakozó ételsorozatból állott és a szilárd, megfogható fundamentumát komoly, tisztességes hús étek képezte. Lehet, hogy a terítés módjától vették a nevét, mert az asztal mind a négy oldalára összesen nyolcan ültek hozzá, sőt, ha az étekgó dárdást hozzávesszük, éppen kilencen. Olyan volt ez, mint a jeles debreceni polgároknak híres kilences fogatja, úgy repítette, emelte, dagasztotta a kebleket s ezért tréfásan nemzetes és polgár titulussal is neveződött.

Amint mondtam, kilencen voltak hozzá a dárdással együtt, akik ezt az étkezési köztársaságot alkották: 8 ebből a fizetője, egy a szolgálatadója; de a 8 közül is csak 7 fizette sorban az étel árát, a nyolcadik pedig a közkasszába (*burza nigra* vagy *szent kaszán* is hívtuk) fizette a maga részét, már t. i. egy fazék étel árát, amikor ő rá került volna a sor és ez a pénz a köztársaság házi szükségeseinek fedezésére fordított (só, paprika, ecet, szappan, gyertya, seprű, korsó és néha napján holmi borocska is vétődött rajta, de ehez legtöbbször káfolni kellett). Volt pedig kétféle *quadra*, *externa* és *interna* vagy piaci és privát *quadra*, aszerint, amint a kifőzőnétől vásároltatott vagy a cibista tanítvány szüleitől a városban készítettve adatott; egyik jobb volt, mint a másik és rendszeren egy fazék ételből állott, de amely alföldi magyar módra, becsületesen el volt készítve és hússal volt megágyazva. Egy ilyen fazék étel ára rendszeren 16—18 váltóforinton már olyan nagy fazékkal adtak, hogy valami vékony pénzű dárdás csak úgy nyögve, kétret hajolva hozta a kasornyában. Így tehát egy hónapi becsületes ebédkosztja (a vacsorát rendszeren csak *elsétáltuk*) a diáknak jóformán csak ha 4 váltóforintba került, mi szerfeletti olcsóság. A *quadra* sokkal izletesebb és sokkal több is volt, mint a *semper*, az étekgó dárdásnak is jutott belőle. Vasárnap és csütörtö-

¹ Külön hozzájárulni, pénzt összerakni.

kön töltött káposzta volt kolbásszal, lapockával, töviskessel, hétfőn savanyú kolompér kolbásszal, oldalassal, kedden paszuly disznókörömmel, kolbásszal, szerdán téztaféle s pecsenye külön, csütörtökön ismét töltött káposzta. Ennek a becsületes diáki neve volt absurdum, amint hogy minden ételnek is volt valamilyen diáki elnevezése. A rendes quadra is jobb volt annál, amivel némely vidéken a 7 szilvafás nősök, különösen Szabolcsban vagy Szatmárban, éldegéltek, azok pedig, akik gyermekeik tanításáért főztek, annál is még többet és még jobbat adtak, sőt az ilyen szülők vetekedtek egymással.

Az ebéd feladása előtt a dárdás megterítette az asztalt a soros compatrióta asztalterítő abroszával. (Ilyen mindenkinek volt 2—2, hogy váltani lehessen.) Az szegény kunyhó volt és gyenge respubláka, ahol asztalt illendően nem terítenek, még azt a coetust is megítélték, ahol külföldi módra, szurkos cifra vászonnal takartak. Feltálatatván az étel, az ifjak grádus szerint helyet foglaltak, az asztalfőn ülven a választott szoba praeses vagy a szoba idősebb, a többiek ahogy lérték. Tányérjaikat a nagy táll mellé feszítvén, mindenik igyekezett is azt minél hamarabb teleszedni, de hús nélkül; miután a főzelék vagy tézta elfogyott, akkor került a húsr a sor. Az elsőnek ügyelni kellett, hogy a dárdásnak is maradjon étel is, hús is, és ez rendesen maradt is, mert jutott mindenkinek a megelégedésig. Még a nagybélű is jóllakhatott, akinek pedig szőrös toroka volt s a legforróbb ételt is tudta nyelni, az mindennél hamarébb.

Mind ezek rendes törvényes kosztón éltek, akár alumnisták voltak, akár a maguk zsebére étkeztek. Sokkal rosszabb sorban voltak a stüszí vadászok vagy a szabad hajdúk, akik sem semperrel nem éltek, sem quadrát nem váltottak, hanem naponként s alkalmilag készpénzen hozattak a főző vagy a sütő asszonytól, vagy csak úgy a hazunnan küldött holmin köröm közül éltek vagy épen paraszti módra, magok főzögdéltek; ezt csak a környékről való alföldi fiúk cselekedték. A főző jó tányér ételt hat váltókrajaért adott, singes kolbászt (másfél araszt) 4 váltókrajaért. Ugyanezen asszonyoknál este is kapható volt eledel.

Voltak módosabbak, kik a városban laktak, ezek havi ellátásért mosással, fűtéssel, világítással együtt 10 pengő forintot fizettek. Az volt a rendes ár, nem érte ide a professor és sénátor uraiméknál elhelyezett úrficskakat, akik a kollégiumi polgárság közé nem is igen számítottak. Ezekből látható, hogy mily kevés költséggel ki lehetett diáknak tanulni Debrecenben, ha valamire való volt. Eltartotta a hazája, eltartotta még inkább az esze vagy ha kisebb diák volt, a szolgálata. Ingyen, mint az alamizsnás kol-dusoknak, nem lehetett felnőni senkinek a kollégiumban. Mosás, két váltással évenként 8—10, szép mosás bugyoros, fodros elejjelel vagy smizlivel és keményítősen 12—15 váltóforintba került, de pénzért alig mosatott valaki, ezért is tanítani kellett, legtöbbet pedig lányokat rajzra, gitarra és német szóra. Így éltünk akkor Debrecenben és hej, de sokkal jobban is éltünk!

Egyházi élet.

A tiszaujhelyi református egyház öröme és köszönete.

A tiszaujhelyi református egyház részint tagjainak, részint Amerikába szakadt hitsorsosainak s idegen vallású jóakaróinak áldozatkészségéből, az elmúlt 1909. év végén egy 365 kilogrammos Á-hangú nagy és 1911-ik év elején egy 112 kilogrammos F-hangú kis harangot öntetett és egy 180 kilogrammos D-hangú, mű-becceseli bíró régi harangot szereltetett át modern szerkezetre. A harangok a millennáris esztendőben épült toronyban már rendeltetésük helyén állanak és kellemesen összhangzó, meghatóan hívogató szép hangjukkal bizonyítják azt, hogy testvériesen együttérző szívek üdvös akarata előtt nincs lehetetlenség; hogy a mindenható alkotóba vetett hitben és szeretetben együttérző lelkek munkája, mint isteni eszközök által születik minden jó, szép és nagy dolog.

Nemcsak egyháztanácsi végzés, de a szívemben élő hálaérzés is kényszerít, hogy ezért a nemes és segítő áldozatkészségért, irántunk tettekben megmutatott testvéri jóakaratért úgy egyházam, mint a magam nevében a legőszintébb hálámat és köszönetemet e helyen, a nyilvánosság előtt is kifejezzem. S engedjék meg egyházam jóltevői, hogy mindnyájukra szíves adományaikért Isten áldását kérjem.

A szíves adakozók nevei s adományuk egyházunk jegyzőkönyvében örökítettek meg a következőkben: Szép Ferenc 39 kor., Ujhelyi Menyhért 20 korona, Ujhelyi Ábrahám 20 kor., Boldog István 24 kor., Ujhelyi Szilárd 25 kor., Blaskovich Gyula, róm. kath. 100 kor., Blaskovich György és János, róm. kath.-ok 110 kor., Győry Károly 10 kor., özv. Boldog Péterné 5 kor., Boldog Lászlóné 2 kor., Szalma Mihály, gör. kath. 10 kor., Szalma Mihályné 9 kor., Szalma Róza 5 kor., Szalma Irma 10 kor., Szalma Irma amerikai gyűjtése 100 kor., id. Bányai Bálint 22 kor., id. Bányai Bálintné 3 kor., ifj. Bányai Bálint 20 kor., id. Győry István 8 kor., ifj. Győry István 3 kor., Boldog Sándor 10 kor., özv. Szelecsényi Lászlóné, gör. kath. 8 kor., Győry János 8 kor., Boldog Ferenc 7 kor., özv. Boldog Zsigmondné 25 kor., Sárady Mihályné, gör. kath. 2 kor., Boldog Erzsébet 2 kor., Turda József 14 kor., Győry József 6 kor., Rákóczi Lajos 20 korona, Fábrián Gyula 21 kor., Tuka Sándor 5 kor., Boldog András 4 kor., Ujhelyi Vitkai Sándor, róm. kath. 20 kor., Mátyfalvai ref. egyház 10 kor., Borbély András, gör. kath. 7 kor., özv. Májer Józsefné 2 kor., Boldog Bálint 1 kor., Szívós András, gör. kath. 10 korona, Salamon Ábrahám, izr. 3 kor., Kavaszlai János, gör. kath. 5 kor., Buday Pál 3 kor., Riskó Károly, róm. kath. 4 kor., Steinfeld Simon, izr. 1 kor., Valter János róm. kath. 1 kor., Valter József, róm. kath. 4 kor., Ilyés Sándor 15 kor., özv. Varga Lajosné 2 kor., Varga Lajos 15 kor., Varga Lajosné 5 kor., Hidasi Lajos, róm. kath. 2 kor., Jáger András, gör. kath. 2 kor., Fehér Mihály, róm. kath. 6 kor., Jeles Gyula, gör. kath. 1 kor., Turda Sándor 2 kor., Tiszaujhelyi hitelszövetkezet 7 kor., ifj. Boldog Lajos 3 kor., Ujhelyi Szeréna 10 kor., özv. Ujhelyi Bálintné 11 kor., Ujhelyi András 20 kor., Zelik János, gör. kath. 11 ko-

rona, Fischer Hermann, izr. 1 kor., özv. Szűts Dánielné 10 kor., az Amerikába szakadt hitsorsosok küldeménye 283 kor. 55 fill., e célra rendezett táncmulatságok tiszta jövedelme 354 kor. 12 fill., Kohn Áron, izr. 50 fill., Tóth Sándorné 40 fill., Gurda Zsigmondné 40 fill., Fehér János 1 kor., Zán Sándor 40 fill., Tóth László 30 fill., Fazekas Elek, róm. kath. 1 kor., tanyai Turdai Sándor 1 kor., Molnár Bertalan 1 kor., id. Surin Sándor 2 kor., Surin Ferenc 2 kor., id. Tóth Gábor 90 fill., ifj. Tóth Gábor 10 kor., Tóth Miklós 1 kor., Zán István 1 kor., Orosz János 2 kor., Turda András 2 kor., Orosz Menyhért 1 kor., Hegedűs József 1 kor., Orosz Borbála 1 kor., Tiszaújhely község 10 kor., Gress Jánosné 10 kor., id. Boldog Lajos 4 kor., id. Boldog Lajos amerikai gyűjteménye 100 kor., Ujhelyi Bálint Ferenc 1 kor., Ujhelyi Johanna 1 kor., ifj. Ujhelyi Menyhért 1 kor., Tilly Gyula, róm. kath. 2 kor., Homoki András 3 kor., Veszprémi Ferenc 5 kor., Boldog Gáspár 10 kor., Harapka János, gör. kath. 2 kor., Győry Péter 5 kor., Ádám Rozália 1 kor., Turda Erzsébet 2 kor., Lakatos Pál, róm. kath. 2 kor., Rád László 3 kor., Szapovits András, gör. kath. 2 kor., Turdáné Boldog Rozália 5 kor., Lemák Istvánné, gör. kath. 5 kor., Lemák Jánosné, gör. kath. 5 kor., Hararghúzsáért fizettek egyesek 18 koronát. Összes adomány: 1776 korona 57 fillér.

Valóban édes örömezt tölti el szívemet, hogy a mai önző és anyagi korbán vannak még nemes lelkek, kik fölemelkedni vágnak a föld porából az eszmék világába, akiknek eszökbe jut, hogy az Isten dicsőségére is áldozni kell s iránta a szeretetet látható dolgokban is kifejezni szükség.

Ezt tették a tiszaujhelyi református egyháznak itthoni s idegenbe szakadt tagjai és jóakarói. Sőt nemesak ezt tették, hanem, hogy e ruthén-lakta nemzetiségű helyen másfél száznyi lelket számláló kis egyházunk jövőjének fenmaradását is munkálják és biztosítják, egyházi szükségleteik fedezésére a fent jelzett években kiutalt 1840 kor. 17 fillér adócsökkenési segélyt „Egyházfentartási alap” címen „A Tiszaújhelyi Takarékpénztár Részvénytársaság” bankjába helyezve tőkésítették; az egyházi szükségletek fedezésére pedig a törvényes 10% helyett fizették és fizetik még ma is egyenes állami adójuknak 70–80 %-át, egyházi adó gyanánt. S így rövid idő alatt 3616 kor. 74 fillért hoztak össze és mentettek meg evangéliomi egyházunknak.

Legyen rajtok mindenkor Isten áldása.
Tiszaújhely, 1912 március 12-én.

Szép Ferenc,

tiszaújhelyi református lelkész.

A debreceni egyház folyó hó 24-én parochiális körökre oszolva szervezkedett. Az új szervezet szeptember 1-én lép életbe. Legközelebb egész terjedelmében közöljük ezt a minden tekintetben érdekes és sok helyen mintául várt szervezeti szabályzatot.

Az evangélikus egyházban most folynak az előmunkálatok a jövő évi törvényhozó zsinat anyagának összeállítására. A régi törvények mind gyökeres átdolgozásnak néznek elébe. Közelebről érdekel bennünket a lelkészi fizetések rendezésére vonatkozó határozati javaslat, melyet már a bizottság is hosszasan, több napon át tárgyalt. Ezt a szakaszt az alábbiakban közöljük:

243. §. Az 1908. évi XIV. t.-c.-ben biztosított lelkészi fizetésekiegészítésre való igény érintetlen fentartása mellett a rendes lelkésznek hivatala után járó évi összes illetménye, tisztességes lakáson, kerten és a megállapított stólán kívül 1600 koronánál kisebb nem lehet. Az 1848. évi XX. t.-c. alapján az evang. egyházat megillető állami javadalmazásnak ügyét részletesen szabályozó külön törvény megalkotása esetén a rendes lelkészt megillető legkisebb alapfizetés 2400 koronában állapítatik meg. Addig is, míg ez megtörténik, a lelkészeknek — figyelemmel a megváltozott életviszonyokra — a meglévő anyagi erőkhöz mérten leendő segélyezéséről az egyetemes közgyűlés egy segélyalap létesítése által gondoskodik, a segélyezés módjait és feltételeit szabályrendeletileg állapítván meg.

A kolozsvári magyar-utcai református templomban a nagyhéten minden nap d. u. 5 órakor Isten-tiszteletet tartanak, melyeknek előre összeállított hatalmas szép programját itt közöljük: *Alakok a Golgota körül*. 1. (Hétfőn): *Aki elárulta* (Máté 26. 13–16.) Nagy Károly. 2. (Kedd): *Aki meglagadta* (Márk 14. 66–72.) Péter Károly. 3. (Szerda): *Aki elítélte* (János 18. 33–38.) Csűrös József. 4. (Csütörtök): *Aki találkozott vele* (Máté 27. 32.) dr. Ravasz László. 5. (Péntek) d. e.): *Akik megcsúfolták* (Márk 15. 29–32.) Barabás Samu. 6. (Péntek d. u.): *Akik megstrátták* (Luk. 23. 26–31.) Kenessey Béla dr. 7. (Szombat): *Aki eltemette* (Márk 15. 42–46.) Juhász Albert.

Tanügy.

A sárospataki református főiskola folyó hó 18-án iktatta be ünnepélyesen hivatalába Révész Kálmán kassai esperest, mint a főiskola újonnan választott egyházi gondnokát, kit új állásában mi is szeretettel üdvözlünk.

A harmadik alapvizsga. Azok a joghallgatók, akiket a harmadik jogi alapvizsga elrendelése már jogi pályájukon talált, feliratot intéztek a miniszterhez, hogy ők még vétessenek ki e vizsgai kötelezettség alul s majd csak az újonnan belépő joghallgatókra legyen annak kötelező ereje. A kérés mindenesetre méltányos. Tekintve azonban, hogy ennek az új vizsgának a behozatala épen arra való volt, hogy a jogi pályát megnehezítse, alig hihető, hogy e ténnyel engedelkeny legyen a mindenható miniszterium.

A főváros tanácsa az összes főhatósága alá tartozó iskolákban, tehát az elemi iskolákban is, tornaudvarok létesítését határozta el, hogy így az ifjúságnak minél több módot és alkalmat nyújtson arra, hogy a sok zárt tanterem óra után a szabad levegőn lehessen. Követésre méltó példa ez is.

Botrány egy szász iskolában. Besztercén a magyar állam jóvoltából (200 ezer korona segélyt adott hozzá a magyar állam), német tannyelvű szász gimnázium s mellette ugyanilyen polgári fiúiskola van. Az itt tanuló csemeték, hogy milyen vezetés alatt növekednek s majdan milyen fiai lesznek ennek az országnak, mely nekik kenyeret adott és adni fog, látható abból a csinos kis botrányból, ami ott most márc. 15-én lefolyt. A jeles kis szászocskák ugyanis letépték s tüntetően a város piacán elégették a magyar fiúk nemzetiszínű szalag jelvényeit; sőt a

tricolor egyik állami tisztviselő fiát annyira felbőszítette, hogy bicskát rántott gyermektársaira. Szépen haladunk. Eddig csak az apák, most már a fiak is így viselkednek velünk szemben. Az az átkos magyar politika, mely mindenütt, még az iskolákban is dédelgeti a nemzetiségeket, termi már bőven a maga gyümölcseit.

Halálozás. Szathmáry Sándor, a kiskunhalasi református gimnázium nyugalmazott tanára, élete 59-ik évében, e hó 23-án meghalt.

Az egyetemes tanügyi bizottság e hó 25-én Budapesten, a konventi épületben, dr. Kenessey Béla püspök elnöklete alatt ülést tartott, melyen többek között a theologiák jelentését, az új theologiai tanulmányi rend életbeléptetéséről és életképességéről tárgyalták.

IRODALOM.

Kálvin hatása és a kálvinizmus Európa keleti országaiban. Ily című mű fog a jövő hó elején S. Szabó József debreceni főgimnáziumi tanártól, lapunk kedvelt munkatársától, a Hegedüs-cég kiadásában megjelenni. A mű első, nagyobb fele a Loesche bécsi tanár munkájának a fordítása lesz. Ehhez fog aztán függetlenül csatlakozni a szerző tollából: *A helvét irányú reformáció elterjedése Magyarországon és Erdélyben*, mintegy 5 iv terjedelemben. Mellékletül 5 levél fordítása fog következni, amelyet Kálvinhoz, Bullingerhez irtak s amit Béza irt Méliushoz; végül a legkiválóbb magyar reformátorok (Szegedi Gergely, Huszár Gál, Mélius és Károlyi Gáspár) névalírásainak fényképpnyomatai. Azt hisszük, hogy a magyar prot. egyháztörténelem minden barátja kész örömmel fogja fogadni ezt a művet, amelynek fordítója, illetőleg szerzője már a nevével is teljes biztosíték a mű kívánatos voltára nézve.

Képek a parochiáról. Csekme Ferenc esperes atyánkfianak ily című könyvéből most jelent meg a második kötet. Mint az első kötet, úgy ez a második is, a református paplak idillikus életéből vett képeket, rajzokat, mondhatni korrajzokat tartalmaz, bájos egyszerűséggel. Nemesak mulattat pedig, hanem oktat is, mert apró históriáiban pompás jellemrajzokat találunk, itt-ott jóízű humorral fűszerezve. A könyv Gernyeszegen 2 korona 50 fillérért szerzőnél kapható.

A dunántúli ág. ev. egyházkerület már most megteszi a reformáció 400-ados évfordulója alkalmából, 1917-ben tartandó *emlékünnepelelyre* az előkészületeket. Nevezetesen öt pályadíjat tűzött ki — mindeniket 200, 100 és 50 koronás díjjal — a reformáció ismerető, méltányló, magasztaló dolgozatra; a kérdések a következők: 1. A dunántúli egyházkerület kötelekébe tartozó esperességek története. 2. Alkalmi óda. 3. Jubileumi egyházi beszéd. 4. Ünnepi emlékbeszéd. 5. Mit köszönhetünk a reformációnak? (népszerű ismertetés). A pályaművek beadásának határideje 1916 október 31.; csak dunántúli ev. egyháztagok pályázhatnak. Nálunk is ideje lesz az elközelgő jubileumra az előkészületeket megtenni.

„Tanácsadó kispapoknak és gazdasági munkásoknak“. E címen jelent meg egy kis füzet Vetési László tollából, az országos köznevelődési tanács

kiadásában. Azon helyekre, hol a tél folyamán ismeretterjesztő népies előadások tartottak, ingyen küldötte meg a jelzett tanács ezt a hasznos kis füzetet. Ez alkalommal is ajánljuk olvasóink figyelmébe a Közművelődési tanács működését. Ennek az útján egy kis élelmességgel sok jó dologhoz juttathatjuk híveinket. Ilyen közelebbről ez az ingyen-könyvecske is.

Magyar írók élete és munkái. Irla: Szinnyei József. Budapest. Kiadja: Hornyánszky Viktor. A nagy műből a XIV. kötet 7. és 8. füzetek fekszik előttünk a Vass—Veress, illetőleg Veress—Viléz nevekkkel. A két füzetben, lapunk irányához képest, a következő protestáns egyházi és iskolai írók érdekelnek közelebbről bennünket (1. a 7. füzetben): Vass Samu nagy-kőrösi református főgimn. tanár; Vass Tamás marosvásárhelyi-, Vásárhelyi András szászvárosi-, Vásárhelyi Boldizsár szamosújvári református lelkészek; Vásárhelyi M. György, Vásárhelyi T. M. István, Vásárhelyi István, Vásárhelyi János református theol. tanulók; Vásárhelyi József boldvai, Vásárhelyi Lőrinc őrboldogfalvai, Vásárhelyi K. Péter újbanovcei református lelkészek; Vásárhelyi K. Péter nagyenyedi református tanár; Vásonyi Márton vadonai, Vásonyi Sámuel malomsoki ev., Vatai László rimaszécsi református lelkészek; Vecsey Gergely református theol. tanuló; Vecsei György debreceni, Vetsei (Pataki) István szentgyörgyi, Vecsei M. István monori református lelkészek; Vetsei János tiszántúli református püspök; Vecsey József kupolyi református lelkész; Vecsei József debreceni református főiskolai tanár; Végh András frátai, Végh János nebuszdi, Végh János miskolci református lelkészek; Végh János sárospataki református főgimn. tanár; Vég Mihály református, Vég Mihály árkosi unit., Vég Sándor református lelkészek; Vékony Antai m.-szigeti református főgimn. tanár; Velichiana István kassai református lelkész; Vellentzey Mór debreceni református főiskolai tanár; Venetianer Sándor újsóvi, Verézi (S.) Ferenc sárospataki, Veress Demeter (dálnoki), Veress Ede búcsi, Veress Ferenc sarkadi református lelkészek; Veress Gábor nagyenyedi református iskolai tanító; Veres György kémeri, Veress István bihardiószegi református lelkészek; Veres István kecskeméti református. kántor; Veres József orosházi evang. lelkész; Veress József kolozsvári unit. bölcseleti segédtanító; Veress Károly tapolci, Veres Lajos baracska református lelkészek; Veres László debreceni református tanítóképző-int. igazgató; Veress Márton büssüi evang., Veres Márton felőri református lelkészek; Veress Samu rimaszombati prot. főgimn. tanár; (2. a 8. füzetben): Veres-egyházi Szentgal János gyulafehérvári református igazg. tanár; Veresegyházi Tamás tiszántúli református püspök; Veresmarti Vég Sámuel szabadszállási, Veresmarti-Vég Sámuel református lelkészek; Verestói György (cséri, idős) erdélyi református püspök; Verestói György (cséri, ifjabb) kolozsvári, Serestóy Sándor zilahi református, Vértesi Sándor evang. lelkészek; Vervölgyi András református theol. tanuló; Veszelin Pál debreceni református lelkész; Vetési (Bíró) Ferenc, Vetési Z. István református, Vetési János evang. theol. tanulók; Victor János budapesti tanító; Vida Károly csurgói református főgimn. igazgató; Victor (Binder) Mátyás szászsebesi

evang. lelkész; Vietorisz József nyiregyházi ev. főgimn. tanár; Vikár Ferenc református, Vilfinger Ernő János soproni evang. lelkészek; Vincze Dániel nagyenyedi koll. tanár; Vincze Imre cselényi református lelkész; Vincze József nagyváradai református tanító; Vincze Ödön makói, Vincze Sándor battonyai református lelkészek; Vincze György kolozsvári unit. tanár; Virág Mihály dunamelléki református püspök; Viski Gyula somosi református lelkész; Viski Károly székelyudvarhelyi református főgimnáziumi tanár; Viski Pál hosszúmezői, Viski F. Pál marosvásárhelyi, Viski Pál zoványi református lelkészek; Vitalis István budapesti ev. főgimn. tanár. E hatalmas műből eddig összesen 126 füzet jelent meg 28,254 író életrajzával, s az egész munka a folyó 1912. év végén be lesz fejezve. Az I—XII. kötetek ára, egyes kötetek vétele esetén, kötetenként 50 korona; az 1—100 füzetek ára pedig füzetenként 4 korona. A 12 első kötet, egyszerre való megvétel esetén, 480 koronába kerül. A XIII. kötet egyelőre 12 korona, a 101. s következő füzetek ára pedig füzetenként 1 korona. Az irodalomtörténeti szempontból megbecsülhetetlen értékű művet meleg érdeklődéssel ajánljuk lapunk olvasóinak szíves figyelmébe.

KÜLÖNFÉLÉK.

Virágvasárnap.

*Üdvözöllek kedves ünnep
Szép Virágvasárnap!
Tégedet e földi népek
Oly epedve várnak.*

*A mi lelkünk rég hogy csüggel
Hallgatagon, árván...
Véled dal jó, a tavasznak
Napsugaras szárnyán.*

*Hints virágot hegyre-völgyre
S szíveinkbe bőven,
Hadd legyen az egész világ
Csupa ünneplőben.*

*Hadd siessünk pálmaággal
Olajfák hegyére;
Hozsánnával, hő imával
Jézusunk elébe.*

*Esdő szóval kérjük Őt ma:
Virágért cserébe
Plántáljon ma hitvirágot
Nem hervadó pálmaágot
Szívünk kiskertjébe.*

Uray Sándor.

In memoriam. E hó 25-ike szomorú évfordulója volt egyházkerületünknek. Most egy éve vesztettük el a mi nagytudású és nagyszívű püspökünket, Eröss Lajos dr.-t. Nem gyertyák gyújtásával és hervadó virágokkal, csak sóhajtó megemlékezéssel áldozunk

az ő drága emlékének. Hogy bizonyosságát adjuk: rövid pályafutása nem volt futó csillag. Emléke örökre szívünkben él s ez a szerető emlékezés ma újra elkíséri őt a püspökladányi temetőbe. Próféta volt, hasonlatos Illyéshez, kinek palástja szent örökség az ő szolgálóinak. Az igaznak emlékezete áldott.

Országos Evangélikus Lelkészegyesület. Veress József ág. evang. lelkész és esperes, kerületi főjegyző összehívására e hó 21-én értekezlet volt Budapesten, melynek tárgya a magyarországi összes evangélikus lelkészek egyesületbe tömörülésének előkészítése. A gyűlés csöndben folyt le s határozataiból alig került valami a nyilvánosság elé s így több adatot róla nines módunkban közölni. A tömörülés gondolatát mindenesetre üdvösnek tartjuk s hisszük, hogy úgy a hitéletre, mint a lelkészek ügyeinek szolgálatára jótékony hatása lesz az új testvéregyesületnek. Kísérje áldás a jó szándékot.

Erdélyi Jánosnak, a nagynevű író-tanárnak a sárospataki tanuló-ifjúság szobrot óhajt meelni. 1914 április 1-én lesz a nagynevű író-tanár születésének 100 éves fordulója. Erre a napra óhajtaná a lelkes ifjúság az ottani kollégium kertjében. Tompa Mihály szobra mellé felállítani az Erdélyi Jánosét. E célból gyűjtőíveket bocsátanak ki.

Debrecen, Kolozsvár és a Kálvineum címmel írja a kolozsvári „Egyházi Ujság”: „Azt olvastuk egy napilapban, hogy Debrecen nagyban készülődik a május 17-én tartandó kálvineumi estélyre. Ki is van adva a jelszó, illetőleg levonatott a helyes konzekvencia, hogy Debrecen legalább háromszor annyit kell, hogy adjon a kálvineum javára, mint Kolozsvár. Ismerve a debreceni viszonyokat, nem is látunk abban semmi lehetetlenséget, ha összehoznak 32,247 korona 30 fillért, tekintettel a kolozsvári 10,739 korona 19 fillér eredményre. A nemes versenyből a papi árvák kerülnek ki szerencsésen, mert mióta nyilvánosságra került a debreceni mottó, Kolozsvárt újabban megindult az adakozás azzal a jelszóval: adjunk már csak azért is, hogy Debrecen háromszor annyit adjon. Vajha minden város és község Kolozsvárhoz igazodnék! Nem sokáig éheznének és nyomorognának a szegény papi árvák!”

Nagybányán március 15-én, az ottani ág. ev. és református egyházak egymással karöltve, ünnepi Istentiszteletet tartottak, melyre a hatóságokat is meghívták. Az ünnepi Istentisztelet színhelye a református templom volt, hol ez alkalommal egy vendégszónok, Duszik Lajos szatmári evangélikus lelkész prédikált. A kiváló szónok hatalmas szép beszédével elragadta az egész hallgatóságot, — írja egy nagybányai lap; mi pedig örvendező lélekkel zengedezünk e kívánatos hír hallatára a 133-ik zsoltár szavaival:

*„Imé mely jó és mely nagy gyönyörűség
Az atyafiak közt az egyenesség,
Ha békével együtt laknak...”*

Magyarország ismertetése a külföldön. Claparede S. úr február 26-án este Vevey-ben, a Léman-tó partján fekvő élénk városban tartott a magyar királyságról több mint 100 vetített képpel kísért,

részletesen ismertető előadást, amelyet az egybegyűlt nagy közönség osztatlan tetszéssel hallgatott.

Fehér holló. A lapok megemlékeznek egy Gergely János nevű, szovátai g. kath. papról, ki a magyar nemzeti eszmék lelkes szolgálatában áll. A vallás-tanítást és Istentiszteletet magyarul végzi, sőt családja nem is tud oláhul. Csakugyan fehér holló; fájdalom, az ő egész buzgólkodása csak egy csöpp víz a rettenetes oláh tengerben.

Művész-est Nagybeeskereken. Március 3-án a nagybeeskereki színházban szépen sikerült művész-est volt, mely az ottani református egyház által belmissziói munka folytatására építendő *Szeret-terem* javára 1000 koronánál többet jövedelmezett.

Bukarest mellett egy kolostorban a napokban hunyt el 90 éves korában Popovits Vazul szerzetes. Az egész falu gyászolta az istenfélő barátot, ki évtizedekig lakott abban a kolostorban. Nagy volt azonban a meglepetés, midőn kitűnt, hogy az elhunyt szerzetes nő volt.

Eskü minták. Az angol püspöki egyház szertartásában, a házassági esküben a nő ezt mondja, hogy *ő engedelmeskedjek férjének mindenben.* Anglia és Amerika asszonyai most hevesen harcolnak e kifejezés ellen. Milyen magasan áll e felett a magyar esküforma, mely két egyenlő társ között egyforma fogadalom. Mégis megelőztük tehát a nyugatot valamiben: a nő megbecsülésében, tiszteletében és jogai elismerésében.

A dunántúli református egyházkerület tavaszi közgyűlését Léván, május hó 8-án tartja meg.

A nagybeeskereki nőegylet munkásságáról örömhíreket olvasunk. Komoly evangéliumi munkát végzett az egyesület vasárnapi iskolája fenntartásával, esteli összejövetelek rendezésével, leányegyesület szervezésével és varró óráin tartott biblíamagyarzatokkal. Múlt évi bevétele: 2580 korona, kiadása: 2400 korona. Áldást kívánunk a derék munkára!

A békésbányai egyházmegye tavaszi gyűlését Szegeden, április hó 17-én tartja meg.

Lelkészi körök. A békési református egyház presbiteriuma elhatározta, hogy az egyházat két lelkesítő körre osztja s a köröket a debreceni egyház parochiális szervezete szellemében fogja kiépíteni. Hasonló értelmű határozatot hozott a kisújszállási egyház tanácsa is.

A debreceni ügyvédi kamara az egyetemről. A debreceni ügyvédi kamara (5 megyének és 7 nagy városnak ügyvédi kara) március hó 25-én tartotta évi nagy gyűlését. Ennek kiemelkedő mozzanata volt az elnök, Márk Endre udvari tanácsos ünneplése s a diszebéd mellett a kamarai titkár dr. Kőrösi Kálmán elismeréséről ogadott nagy jelentése, melyből, mint ránk is tartozó dolgot, ide írjuk az egyetem ügyében érdemeket szerzett tényezők aposztrofálására vonatkozó részletet (E tényezők voltak a miniszterium, református egyház, Debrecen város.) „Mivel a két új egyetem felállításáról elkészült törvényjavaslat a jogi szakoktatás terén az elmúlt év legjelentősebb eseménye, itt fejezzük ki köszönetünket azért a támogatásért, mellyel a debreceni egyetem ügyét tudomásunk szerint előmozdította. Érdeme a

kormányának, hogy a magyarság és kultura követelményeit felismerve, kamaránk székhelyének juttatta a kettős palma egyik ágát; érdeme a magyar református egyháznak a magasabb nemzeti érdekek és célok előtti deferálás és az ebben megnyilvánult lemondani tudásnak igazán egyházhoz méltó erkölcsi magaslata; érdeme Debrecen szab. kir. városnak a fejedelmi hozzájárulás, ám a legnagyobb érdem, melyet, e tárgyról szólva, nem lehet megemlíteni nélkül hagyni, mégis azon fényes emlékü ősöké, akik bölcs előrelátással és nagy áldozatkészséggel a magyarság emporiumában egy oly nagyhirű főiskolát létesítettek, melynek erkölcsi súlya szükségkép Debrecen javára nyomta le a mérleget, egy főiskolát, melynek nemzeti szempontból megbecsülhetlen tradíciói a jelen nemzedéktől egyenesen megkövetelték, hogy az egyik új egyetem Debrecené legyen, kérjük Nagyméltóságodat, hasson oda befolyásával, hiszen igazságügyi érdekekért is teszi ezt, hogy az egyetemi javaslatnak a nehéz politikai viszonyok között is juttasson a parlament egy pár órát, amennyit az ehhez fűződő egyértelmű felfogás mellett letárgyalásához elégséges lesz. Ha igaz volt is eddig, hogy inter arma silent musae, éppen azért lenne méltó a huszadik század parlamentjéhez, hogy a kultura kedvéért egy rövid fegyverszűnetet tudjon tartani“.

A nagyváradai püspöki birtok parcellázása. Az új nagyváradai róm. kath. püspök, gróf Széchenyi Miklós elhatározta, hogy 14 ezer holdas püspöki birtokát apró, pár holdas parcellákra osztva, 12 éves bérletbe adja kisgazdáknak és mezőgazdasági munkásoknak. Most már a bérbeadási tervek elkészültek s a tavasszal a bérlők átveszik a munkát. Eddig az egykori gazdag Bihar megyéből ijesztően nagy arányokban vándorolt ki a lakosság Amerikába; most pedig azt remélik, hogy ez a nagyszabású parcellázás útját vágja a kivándorlásnak.

Magyar külmissionárius. A világ kulturált keresztény népei körülbelül 100 ezer missionáriust tartanak fenn a nem keresztény népek között. Magyarországnak is van egy férfi és egy női külmissionáriusa, Chinában. Ezt a két evangéliumi munkást a Magyar Keresztény Missziói Társaság tartja fenn, melynek buzgó elnöke dr. Misley Sándorné, Veszprémben.

Révész Kálmánt a debreceni főiskola nevelte. Nagy tehetségét elsőben Pápa honorálta, hogy azután nem sokára a tiszáninneri kerület büszkesége és oszlopembere legyen. A Debrecenben tanult Sziládinak a dunántúli kerület adott tisztességet, itt nálunk a pataki híres diák, Kiss Áron nyert elsőseget. Megértjük, hát ha az országos nagy emberek kívánnak a helyi keretektől és Istentől nyert tehetségeikkel az egésznek, a köznek, az egyetemes egyháznak világitanak. Megértjük azt is, hogy Révész Kálmán hogyan lett most a sárospataki iskola gondnoka, hogyan foglalta el Dókus Ernő oldalán azt a helyet, amelyet eddig a püspökké választott Fejes István töltött be. Megértjük, de azért most sem feledhetjük, hogy a nagy Révész Imre fia a miénk, ezé a kerületé, ezé az iskoláé is lehetett volna. De amikor megnyerhetők voltak, fiatallottuk, azután pedig hiában jártunk utána. Most már nemcsak annyit tehetünk, hogy szerencsét kívánhatunk neki is, a pataki főiskolának is és ezt tesszük is teljes szívünkkel.

eh 2v

A föld összes lakossága vallása szerint. Az adatok *Grose Kirchliches Handbuch* III. Bd. 1910—1911. S. 204 vannak merítve. Tehát a legújabb adatok

<i>Keresztyének.</i>					
Világországok	Katholikusok	Protestánsok	Görög. (orosz) orthodox	Keleti szakadárak	Egyáltalán keresztyének
Európa	188,577.058	106,200.177	113,735.718	232.000	410,826.865
Ázsia	12,661.498	2,354.817	13,860.000	2,919.000	32,272.905
Ausztrália és Oceánia	1,244.055	3,997.047	—	—	5,241.102
Afrika	2,689.839	2,634.660	—	5,823.989	11,148.488
Amerika	87,614.635	70,868.923	—	—	158,483.558
Összesen	292,787.085	186,055.624	127,541.718	8,974.989	617,972.918

<i>Nemkeresztyének.</i>					
Világországok	Zsidók	Mohamedánok	Brahmanok	Budhisták	
Európa	9,795.875	8,648.395	—	—	—
Ázsia	745.000	155,100.000	210,000.000	125,000.000	70.000
Ausztrália és Oceánia	16.867	20.000	—	—	—
Afrika	573.635	43,299.445	—	—	—
Amerika	1,858.372	—	100.000	200.000	—
Összesen	12,989.751	20,7067.840	210,100.000	125,270.000	—

Világországok	Az ősök tiszteletének és Konfucius követői	Taoisták és Sintoisták	Fetisimádok és más pogányok	Mások és adatok nélkül
Európa	—	—	—	1,050.061
Ázsia	240,000.000	49,000.000	16,870.000	—
Ausztrália és Oceánia	—	—	1,112.000	174.000
Afrika	—	—	71,000.000	—
Amerika	—	—	2,622.000	6,089.219
Összesen	240,000.000	49,000.000	91,604.000	7,313.280

E statisztika szerint a föld összes népessége 1561 millióra tehető. Ha az egyes vallásokat az össznéppel összehasonlítjuk, azt látjuk, hogy a keresztyének az ő kerek 618 milliójukkal, tehát az emberiség kétötödével vezetnek.

Halálozás. Ez az év a nagy halálozások esztendejének készül. Még alig hogy zöldelnek a mezők. A nagy kaszás már is erősen arat. „Ifjú, öreg neki mindegy, mert az mind megy”. Így ment el most, így vitették el ismét tőlünk egy hü szolgatárs, egy szerető barát, Papp József adorjáni lelkész, kinek haláláról a következő bús levelet vettük: Özv. Papp Józsefné szül. Sikk Piroska a maga, valamint gyermekei Mariska, Lenke, Blanka, Zsigmond és József és az összes rokonság nevében is szomorodott szívvel tudatja a legjobb férj, a szerető apa Papp József adorjáni református lelkésznek, élete 53-ik, boldog házasságának 14-ik évében, Szatmár-Németiben egy heti szenvedés után, folyó évi március hó 23-án, este 8 órakor történt csendes elhunytát. A boldogútnak hült tetemei folyó hó 25-én, délután fél 4 órakor fognak — belsőpostakert 8-ik sz. háztól — a református egyház szertartása szerint a vasút melletti sírkertbe örök nyugalomra helyeztetni. Szatmár-Németi, 1912 március hó 24. Áldás és béke poraira!

A debreceni református tanítóképző-intézetben az 1911—12. iskolai évet berekesztő vizsgálatok sorrendje következőleg állapított meg: Május hó 30. IV. osztály osztályvizsgálata. Május hó 31. és június 1. IV. osztály osztályképesítő írásbeli vizsgálata. Június hó 2-án szünet. Június 3. és következő napján IV. osztály szóbeli osztályképesítő vizsgálata. Június 8. IV. osztály befejező képesítő írásbeli vizsga. Június 17—18. I—III. osztály osztályvizsgálata. Június 19.

Gyakorló-iskola vizsgálata. Június 20—21. II—III. osztály osztályképesítő vizsgálata. Június 24. és köv. napokon befejező képesítő szóbeli vizsga. IV. osztálybeli magántanulók magánvizsgálata május 29. ; osztályképesítő vizsgálata a rendes tanulókkal együtt. I—III. osztálybeli magántanulók magánvizsgálata június 16—19. ; osztályképesítő vizsgálata a rendes tanulókkal együtt. Debrecen, 1912 március 8-án. *Nagy József*, igazgató.

Kálvineumi ünnepély. A jó földesiek fáradhatatlanok a Kálvineum ügyének szolgálatában, immár a második ünnepséget rendezték az intézmény javára. Március 27-én este színig megtelt a földesi kaszinó tágas helyisége előkelő közönséggel, helyből és a vidékről. A főiskolai úgynevezett kis kántus 23 jó kedvű diáktagja három énekszámmal szerepelt; a megnyitó beszédet Bélteky Lajos szoboszlai lelkész tartotta. A Kozma Zsigmond biharnagybajomi lelkész drámai, a Major Gyula paptamási lelkész kedélyes szavalata mélyen megragadta a figyelmet s míg amaz erős drámai hatást ért el, addig ez a könyvek csorgásáig megnevetette a közönséget. Végül Karácsony Imre földesi lelkész köszönte meg a közönség megjelenését, áldozatkészségét s ezzel a kis kántus megismételt kellemes dalának elhangzása után, az előadások száma ki is volt merítve. Kezdődött a tánc, mely reggelig tartott. A diákok szétszotva, egyes földesi uraknál élvezték a vendégszeretetről híres földesiek szíves

látását, a többi vidékiek nagyrészt a Karácsony Imre lelkész családjának voltak páratlan szivességgel fogadott vendégei. A minden tekintetben sikerült estély jövedelme már az est folyamán örvedetesnek konstatáltatott. A műsoron szereplő lelkészekon kívül vidékről F. Varga Lajos rábei lelkész családjával; Rózsa Sándor kollégiumi pénztárnok, Rózsa Ernő hajdúböszörményi h. főszolgabíró, dr. H. Kovács Bálint szoboszlói orvos, ifj. Tisza István Püspökladányból és még sokan mások is vettek részt, akiket Karácsony Zsigmond földesi birtokos látott el az estélyen gazdag pincéjének kiváló boraival. A jelen voltak nemcsak az élvezett földi javak emlékével oszlottak szét, hanem azzal az erős elhatározással is, hogy a Kálvineum ügyét ezentúl is lelkes falkarolással fogadják. Közelebbről, a jövő hóban a szoboszlaiak fognak kitenni magukért.

Rövid hírek. Az osztrák tisztelket a mostani bõjt idejére rendeletileg eltiltották a tãnetõl. — Svájcban az állam az alkoholból nyert jövedelem tíz százalékát alkoholelleses mozgalmak támogatására fordítja. — Be van bizonyítva, hogy az iskolákban a szivacs, tõrlõrongy és kréta terjeszti legjobban a ragályos betegségeket. — Romániában a fürdõtelepeket állami költséggel rendbehozták s most már oda akarják terelni még a magyarországi oláhokat is. — A magyar könyvpiac külfõldre 1 és ½ millió korona értékû könyvet ad el; viszont nálunk csaknem 10 millió korona értékû külföldi (fõleg német) könyv kél el. — Most már befejezett dolog, hogy a bírói és ügyészi kar, 100 tanuló részére Debrecenben fog létesíteni fõiskolai internátust. — Egy bolgár városkából hétezer zsidót kiutasítottak és kilakoltattak. — Az örményszéki református templom javára egész Somogy vármegye területén — egy korona gyûlt össze. — A kultuszminiszter Óbudán új állami fõgimnáziumot létesít. — A hadügyminiszter a tiszték párbajmániáját rendeletileg korlátozta. — Munkácsen egy zsidó templomot elárvereztek s átalakították — *hordóraktárnak*. — Debrecen városa a múlt évben egyházi és iskolai segélyekre 621 ezer koronát fordított. — *A romániai országgyûlés a hollkéz birtokok szekularizációjáról szóló törvényjavaslatot elfogadta.* — Franciaországban egy Renard nevû rablógyilkos utolsó órájában ezt mondta: „Az alkohol volt az, ami bitófára juttatott“.

Szerkesztõi üzenetek.

Climax. Hogy miért szerettük volna gyászkeretben közölni azt a nagykárolyi hírt? Egyszerûen azért, mert a nagykárolyi Kálvineum-estnek egészen más közönsége lett volna, mint a szatmárinak. Így a nagykárolyi közönség is meghozta volna a maga áldozatát a Kálvineum oltárára. De hogy Nagy-károlyból valaki a Kálvineum-est kedvéért átmenjen Szatmárra, azt kötve hisszük. Ma mindenkinek külön-külön kell az ajtaján zörgetni; a szatmáriak hívó szavát pedig aligha fogják Nagy-károlyban meghallani, már csak azért sem, mert ez a két város ellenlábasa egymásnak rég idõk óta, — a megyei székhelyért.

Felelõs szerkesztõ: FERENCZY GYULA.
Szerkesztõ helyettes: URAY SÁNDOR.

Pályázat

A debreceni fõiskola bölcsészeti szakán akadémiai tanári állásra pályázat hirdettetik.

A megválasztandó tanár a középiskolai tanárképzés követelményeinek megfelelõ elõadásokat köteles tartani a következõ tudományok körébõl: *Rendszeres német nyelvészet és irodalomtörténet.*

Mindezen tantárgyak elõadásában heti 10 óránál többre nem kötelezhetõ.

A pályázók minõsítését illetõleg megkivánatják az egyetemi magántanári képesítés a fenntebb tárgykorok valamelyikébõl; amennyiben ez a megválasztottnál hiányzanék, annak utólagos megszerzése a megválasztástól számított négy éven belõl feltétlenül kötelezõ.

Magántanári képesítés birtokában nem levõ pályázók közül csak olyanok kérvénye vétetik figyelembe, kik szakbeli doktorok. Az 1904. évi XXVII. t.-c. 109. §-a értelmében alkalmazhatók olyan egyének is, akiknek az említett minõsítõsök hiányzik ugyan, de tudományos irodalmi munkásságuk által tudományszakjokban való képzettségüknek kiváló bizonyítékát adták.

A megválasztott tanár az 1894. évi XXVII. t.-c.-ben szervezett országos tanári nyugdíjintézet jogosított és kötelezett tagja.

Javadalmazása: rendes tanári fizetés évenként 4800 korona, mely öt év után 5400, tíz év után 6000 koronára emelkedik; lakáspénz egyenlõ a mindenkori törzsfizetés $\frac{1}{4}$ részével; ötödéves korpótlék 400 korona, melynek összege azonban 2000 koronánál többre nem terjedhet.

Míg a megválasztott tanár meg nem szerzi az egyetemi magántanári képesítést, javadalmazása 4000 korona alapfizetés, 800 korona lakbér és öt ízben 200—200 korona korpótlék lesz.

A közvetlenül megelõzõleg rendes tanári minõségben közép- vagy fõiskolánál eltöltött szolgálati idõ a korpótlék, a fõiskolánál eltöltött idõ azonkívül fokozat szempontjából is beszámíttatik; a nyugdíjra vonatkozólag az 1894. évi 27. t.-c. rendelkezései az irányadók.

A nevezett tanári állásra csak református vallású egyének pályázhatnak.

A pályázati kérvények közhivatalban levõk által felettes hatóságuk útján, mások által közvetlenül (kellõleg felszerelve, életrajzi vázlattal, hatósági orvosi bizonyítvánnyal, az irodalmi mûködést is feltüntetõ mellékletekkel ellátva)

672V

hivatalomba 1912. évi április hó 1. napjáig nyújtandók be.

A megválasztott tanár székét 1912. évi szeptember hó 1-én köteles elfoglalni; szakmájából vett székfoglaló értekezést később meghatározandó időben tart.

Debrecen, 1912 március 1-én.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A biharvajdai református egyház pályázatot hirdet a megüresedett I—VI. osztályú vegyes iskola kántortanítói állására. Javadalom: az egyháztól 668 korona készpénzben, 5 hold 484 négyszögöl föld 80 korona, 4 legelő illetőség 12 korona értékben, 240 korona államsegély, 2 szobás lakás és kert. Pályázati kérvények folyó hó 30-ig alulírt iskolaszéki elnökhöz küldendők. Személyesen jelentkezők s orgonázni is tudók előnyben részesülnek.

Biharvajda, 1912 március 11.

Magyary Gábor,
reform. lelkes, iskolaszéki elnök.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

Pilseni Sörház

Sternád Ferenc

Debrecen, **Piac-utca**
Kossuth-u. sarkán.

Debreceni Első Takarékpénztár palotájában.

Modernül berendezett pince

Étterem és sörcsarnok.

Vidékiek találkozó helye.

Kitünő magyar és francia konyha.

Tisztán kezelt italok.

Valódi pilseni sör.

Figyelmes, pontos és előzékeny kiszolgálás.

Előre megrendelt társas ebéd és vacsora mérsékelt áron

TELEFON 958.

Alapított 1851-ben.

DÁVIDHÁZY KÁLMÁN

elsőrangú könyvkötészete és diszműves üzlete
DEBRECEN, Fűvészkert-utca 9.

Teljesen modern berendezésű üzlet. Megbízható s kifogástalan munkát készít mindennemű könyvkötészeti, diszműcikkben és börmunkákban.

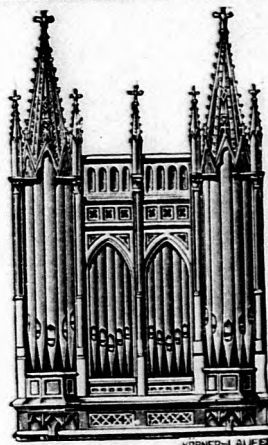
Ima-, Énekeskönyv s más *Egyházi műveket* tömeges mennyiségben, versenyképes kivitelben és *gyári áron*.

Anyakönyveket, tartós jó kötésben. Szent Bibliát és emléklapokat különleges diszkötésben jubileumokra.

Aranykönyvek egyházak számára mely jótékon adományok nyilvántartására is alkalmas. **Kéziratok** befoglalására táblákat, melyek a szószekeken vagy temetéseknel előnyösen használhatók. **Iskolák számára** térképek és táblázatok felhuzását vászonra vagy papírra és ezeken kívül még számos e szakba vágó munkát.

Szükséglet esetén bármely cikkre nézve azonnal szolgálók, — számítások a különleges munkákhoz, — mint *Diszáblák, Emléklap és aranykönyveken, rajzokkal, kívánatra izletes stílusban. levéltári okmánytartók.*

Csak első
díjakkal
kitüntetve.

Alapított
1907-ben.

A pécsi
orazágos
kiállításon
állami
aranyérem-
mel kitün-
tetve.

Alapított
1897-ben.

Angester József és Fia

Pécs.

Orgona- és harmoniumgyár

A budapesti bazilika nagy orgonájának építője. Ajánljai kitünő hang- és erős szerkezetű légnymatu és elek tromos berendezésű

Orgonáikat

a legjutányosabb árak mellett, művészi kivitelben. — Raktáron kitünő hangu

HARMONIUMOK minden nagyságban

Elektromos fújtató készülékek.

Arjegyzéket kívánatra ingyen küldünk.

Hegedüs és Sándor

protestáns irodalmi
könyvkiadóhivatalában
Debreczenben

ujabban megjelentek:

	Ara	füzve	kötve
Barosa János , Gyászdalok ref. ének- vezérek használatára	K 2—		
Debreczeni Lelkésztár . IX. kötet			K 10—
Eröss Lajos dr. , Református hit- tudomány (Dogmatika).	K 4—	K 6—	
Jánosi Zoltán , Papi dolgozatok VI. k.			K 6—
Lukácsy Imre , Egyházi beszédek.	K 4—		
Mitrovics Gyula , Összegyűjtött Papi dolgozatok VI. kötet.			K 7—
Peti Lőrincz , Egyházi beszédek II.	K 4—	K 6—	
" " " " III.	K 4—	K 6—	
" " " " IV.	K 4—	K 6—	
Renan Ernő , Az evangéliumok és második keresztyén nemzedék			K 9—
Renan Ernő , Az antikrisztus			K 9—
" " Szent Pál, a keresz- tyénség eredetének története			K 9—

NOVOTNY ANTAL

harangöntőde és vasharanglábgyár
Temesvár, Gyárvaros.

Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangcsoportok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére. Különösen ajánlja saját találmányu új modern atlyukasztott

harangjait

melyek felső részükön a hege-düéhez hasonló S alakú nyílásokkal vannak ellátva és azért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb han-

guak, mint régi modoruak. Ily szerkezetű 327 kgros harang hangban egyenlő 461 kgros régi modoru haranggal. Ajánli továbbá fogatható vertvas-koronákat, régi harangok lyet nekkel való újra szerelését és vertvas-harang állványokak. Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgálhatnak — Az 1896 orsz. kiállításon milleniumi nagv eremmel kitüntette.

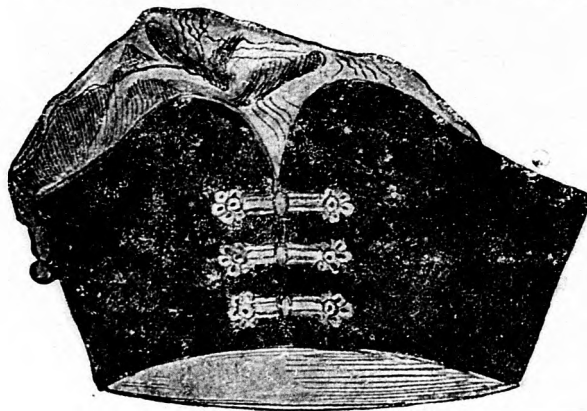
Szántó József

papi- uri és egyenruhakészítő

H ó d m e z ő v á s á r h e l y

10 korona darabja. Ha legalább annyi áldozatot hoz a lelkészi kar minden tagja, hogy az egyenruhából a süveget viseli, már az is nagy lépés lesz az ORLE. által általános viselésre ajánlott egyenruha eszméhez.

A magyar ref. lelkészi-kar új süvege.

Papi-ruha árjegyzéket bérmentve küldök!

Teljes tisztelettel

Szántó József

papi uri és egyenruha o szabó. o

HUSVÉT

A DEBRECENI PROTESTÁNS LAP MELLÉKLETE.

A feltámadás ünnepén...

A világ Megváltójának, az Úr Jézus Krisztusnak dicsőséges feltámadását ünnepeljük örvendező szívvel a mai napon. Örömünk teljes és tökéletes, egyfelől azért, mert Ő él és épen feltámadásával bizonyított be *Annak* lenni, akinek magát lenni állította, másfelől azért, mert *mi is* élünk. Hitünk nem alaptalan, reménységünk meg nem szégyenülhető.

A keresztyén anyaszentegyház összes gyönyörű ünnepei között nincsen egy sem, mely a esüggédő szívet annyira felemelhetné, a föld porához ragadt lelket annyira megnemesíthetné, a kételkedő elmét annyira megnyugdíthatná, a hitetlenkedőt annyira megszegényíthetné, mint épen a lélek halhatatlanságáról, az ember mennyei rendeltetéséről tanubizonyosságot tevő feltámadásnak, a husvétnek szent ünnepe.

A küzdelem után jutalom, a harc után diadalom, a szenvedés után öröm, a nyomorúság után felmagasztalás, elszakítatás után viszontlátás, halál után élet, örökélet várakoznak reánk. Ma örvendetes üzenet hangzik felénk a sírok mélyéből, angyalok szózata vigasztal meg bennünket: Mit keresitek a holtak között az *Élőt*, nincsen itten Ő, hanem feltámadott! Óh, mennyire megvigasztal, fölemel bennünket pornak gyarló teremtményeit, e földnek szenvedő gyermekeit az az erős meggyőződéssé szilárdult hit, hogy az élet diadalmat vett a halálon az Úr Jézus Krisztus által; hogy életcélunk nem merül ki itt e földön, hanem mi egy tökéletesebb haza polgáraiul vagyunk teremtve és ha küzdenünk, szenvednünk, meghalunk kell is itt a földön: mind ezt a feltámadás dicső reménye alatt tesszük.

E remények záloga, pecsétje: a Krisztus feltámadása. Az ő példájából látjuk, hogy mi lehet a holtak porából. Mert Ő is élt, mint ember, lévén hozzánk mindenekben hasonlatos, kivéve a bűnt és meg is halt, amiképen meghalunk mi is mindnyájan, de Ő föl is támadott, hogy lenne első zsengeje azoknak, kik már elaludtanak.

A Krisztus feltámadása azonban vigasztalás és áldás forrása reánk nézve nemcsak a jövő élet szempontjából, hanem a keresztyén életfolytatás nagy célja felé való törekvésünkben is.

Az a tudat, hogy Ő él, hogy Ő velünk van, közöttünk él, velünk munkálkodik érettünk és javunkra, az a bizonyos meggyőződés, hogy az Ő szelene vezérli az üdvösség felé vágyakozó lelkeket, az Ő példája tanít jóra, az Ő Evangéliuma szenteli

meg a szíveket, az Ő áldott jelenléte oszlat el minden bánatot, félelmet és rettegést: már itt ez életben mondhatlan kín csak gazdag tárháza reánk nézve.

Ő hát a mi hitünknek és reménységünknek, az emberiség örök imádatának tárgya: az érettünk szenvedett, a keresztfán meghalt és dicsőségesen feltámadott Úr Jézus Krisztus.

Őt valljuk a káté halhatatlan emlékű szerzőivel mi is, életünkben és halálunkban egyetlen nyeregségünknek!

Hisszük, hogy Ő érettünk élt, halt és támadott fel. Hisszük, hogy Ő dicsőségre és boldogságra vezérel minket is, midőn reá támaszkodunk és benne bízunk. De addig is, míg szemtől-szembe állván vele, dicsőségének osztályrészesei lehetünk, már itt e földön is érezzük, hogy ő folyton velünk van. Szent Lelkének kegyelmével vezérel, példájával tanít, evangéliumával bátorít és vigasztal bennünket. Beteljesítette ígérését, hogy nem hágy bennünket magunkra. Csüggedésre addig nincs is ok, míg az Ő Lelkének meleg lehelletét érezzük magunk körül.

Óh, ha e hitet, hogy Jézus velünk van, beplántáljuk erősen a mi szívünkbe, óh, ha e reménységet nem hagyjuk kitépetni hamis kezek által soha: életünknek mily sok, zúgolódásra készítő napjait aranyozzuk be a boldog megnyugvás derült fényével, a győzelemnek milyen törhetlen bizonyosságával állunk meg az élet harcrai és nem egyszer kétségbeejtő nyomorúságai között.

Óh, küzdve küzdő ember! Emeld föl azért legalább ezen a napon a te szemiedet. Lásd meg és ismerd meg, hogy alkotó lényed ketteje közül csupán a test van e földi élet számára teremtve. A lélekre az élet, az igazi élet odafenn várakozik.

Nézz a keresztre is, melyen te éretted is elvérzett az emberiség Megváltója, nézz a husvéti örömtől hirdető üres sírra is, melyben a te feltámadásod bizonyosságát is szemlélheted.

S ha egyikben megtalálod a léleknek Istennel való megbékülését, a másikban találd meg a lélek boldog örök életének reménységét.

Mert Nagypéntek után husvét, a szenvedés után megkoronáztatás, az elszakítatás után viszontlátás, a halál után élet következik.

Ezért: Nincs már szívünk félelmére, Néznünk Sirunk fenekére.

Harsányi Sándor,
homesteadi és vid. ref. lelkész.

Thurzó-Füred.

A déli Szepességnek egy remeke, ősi fenyvesek köze-
pette. Vasuti állomás Gölniczbánya, 572 m. Posta és
távirda helyben.

Elsőrangú klimatikus gyógyhely.

Vizgyógyintézet, vizkurák, inhallációk, diétás kurák,
szabad-, nap- és tófürdők, villanyozás és massage.

Mindennemü idegbajok, légzési, emésztési, vérkeringési,
anyagcsere és más egyéb bajok ellen. Igen védett hely,
állandóan enyhe, szép tavaszi időjárás.

Kitünő konyha és olcsó ellátás. Elő- és utóidényben
30, július elejétől 6 heti tartózkodás után 30 százalék
árengedmény.

Szobák egész idényre olcsó átalány árban bérelhetők.

Allandó fürdőorvos:

Dr. Fanzler Lajos.

Prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság.

Thurzó-Füred.

*Legszébb kivitelü
képek, nagyítások,
festmények a leg-
olcsóbb áruk mellett*

Burg Izsó

*fényképész műter-
:mében készülnek:*

**DEBRECZEN,
Kossuth-utca 24.**

„TURUL“

cipőgyár részvénytársaság
TEMESVÁR.

Diplome d' honneur Turin 1911.

„Turul cipő“

elsőrangu, elegáns és jutányos.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fióktelep:

Debreczen,

Piac-utca 48. sz.

A Monarchia legnagyobb cipőgyára 1200
munkás és hivatalnok.

Heti gyártás. 1800 pár.

DEBRECZENI HITELBANK

■■■■■ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG. ■■■■■

Piac-utca—Széchenyi-utca sarok I. emelet.

Kölcsönöket adunk váltókra, kötelezvényekre és folyó számlára a legelőnyösebb kamattal. Elfogadunk takarékbetéteket betétkönyvecskére és checkszámlára.

Törlesztéses jelzálog-kölcsönöket adunk földbirtokokra és házakra. Óvadékkölcsönöket adunk vállalkozóknak és bérlőknek. Elfogadunk tőzsdei megbízásokat értékpapírok vételére és eladására. Kölcsönöket nyújtunk tőzsdén jegyzett értékpapírokra, valamint vidéki pénzügyintézetek részvényeire. Leszámítolunk tárcaváltókat az intézet kebelében alakult hitelrészecs csoportban. Ércpénzek és külföldi bankjegyek beváltása. Előlegeket adunk várható jó termésre.

Felvilágosítással készséggel szolgál

AZ IGAZGATÓSÁG.